

ਭਾਗ-1

ਸਮਸ਼ਟੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ

ਪਾਠ-1

ਸਮਸ਼ਟੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ-ਇੱਕ ਜਾਣ ਪਛਾਣ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ MACRO, ਕਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
(ੳ) ਯੂਨਾਨੀ (ਅ) ਲਾਤੀਨੀ (ੲ) ਫ੍ਰੈਂਚ (ਸ) ਰੂਸੀ
2. MACRO ਸ਼ਬਦ ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
(ੳ) MIKROS (ਅ) MAKROS (ੲ) MICROS (ਸ) MACROS
3. ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ MAKROS ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
(ੳ) ਛੋਟਾ (ਅ) ਵੱਡਾ (ੲ) ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ (ਸ) ਸੰਕੁਚਿਤ
4. ਸਮਸ਼ਟੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੱਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ?
(ੳ) ਫਿਸ਼ਰ (ਅ) ਕੋਨਜ਼ (ੲ) ਰਿਕਾਰਡੋ (ਸ) ਰੈਗਨਰ ਫਰਾਇਸ਼
5. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਸਮਸ਼ਟੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ (ਅ) ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਮਦਨ
(ੲ) ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੰਗ (ਸ) ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪੂਰਤੀ
6. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸਦਾ ਅਧਿਐਨ ਸਮਸ਼ਟੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ (ਅ) ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ
(ੲ) ਬਜ਼ਾਰ ਮੰਗ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ (ਸ) ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ
7. ਸਮਸ਼ਟੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਿਸ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪੱਧਰ ਤੇ (ਅ) ਬਜ਼ਾਰ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ
(ੲ) ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਤੇ (ਸ) ਪੂਰੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ
8. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸਨੂੰ ਪਰੰਪਰਾਵਾਦੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਐਡਮ ਸਮਿਥ (ਅ) ਮਾਰਸ਼ਲ
(ੲ) ਪੀਗੂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
9. ਪਰੰਪਰਾਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਿਹੜੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
(ੳ) 1929 (ਅ) 1932 (ੲ) 1933 (ਸ) 1936
10. ਕੋਨਜ਼ ਦੇ ਸਮਸ਼ਟੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਕਿਹੜੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਏ?
(ੳ) 1933 (ਅ) 1934 (ੲ) 1935 (ਸ) 1936
11. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਮਸ਼ਟੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਮੱਹਤਵ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਸਮੱਝਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ (ਅ) ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ
(ੲ) ਵਿਅਸ਼ਟੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

12. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਮਸ਼ਟੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਮੱਹਤਵ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ?
 (ੳ) ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਾਡਲਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ (ਅ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਮਾਪ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ
 (ੲ) ਆਰਥਿਕ ਨਿਯੋਜਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
13. ਸਮਸ਼ਟੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਇਕ ਸੀਮਾ ਹੈ?
 (ੳ) ਚਰਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਆਉਣਾ (ਅ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਆਉਣਾ
 (ੲ) ਇਸ ਦੀ ਵਿਅਸ਼ਟੀ ਚਰਾਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਹੋਣਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
14. ਵਿਅਸ਼ਟੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਮੱਹਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
 (ੳ) ਸਰਕਾਰ ਦੀ (ਅ) ਬਜ਼ਾਰ ਦੀ (ੲ) ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ (ਸ) ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਦੀ
15. ਸਮਸ਼ਟੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਮੱਹਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
 (ੳ) ਬਜ਼ਾਰ ਦੀ (ਅ) ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਮੁਦਾਇ ਦੀ (ੲ) ਸਰਕਾਰ ਦੀ (ਸ) ਲੋਕਾਂ ਦੀ
16. ਵਿਅਸ਼ਟੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ?
 (ੳ) ਗਿਣਤੀ (ਅ) ਅਨੁਮਾਨ
 (ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
17. ਸਮਸ਼ਟੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ?
 (ੳ) ਗਿਣਤੀ (ਅ) ਅਨੁਮਾਨ
 (ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
18. ਕਿਸ ਪੱਧਰ ਤੇ ਬੱਚਤ ਨੂੰ ਇਕ ਚੰਗਿਆਈ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
 (ੳ) ਵਿਅਸ਼ਟੀ ਪੱਧਰ (ਅ) ਸਮਸ਼ਟੀ ਪੱਧਰ
 (ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਰੈਗਨਰ ਫਰਾਇਸ਼ ਨੇ ਸਮਸ਼ਟੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ 1936 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
2. ਕੋਨਜ਼ ਨੂੰ ਸਮਸ਼ਟੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਪਿਤਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
3. ਪਰੰਪਾਰਵਾਦੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
4. ਕੋਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਅਲਪਕਾਲ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
5. ਕੋਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
6. ਸਮਸ਼ਟੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਚਰਾਂ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਵੱਖਰਾ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
7. ਸਮਸ਼ਟੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਚਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਚਰਾਂ ਦੇ ਜੋੜ ਨੂੰ ਵੱਧ ਮੱਹਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
8. ਵਿਅਸ਼ਟੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ, ਸਮਸ਼ਟੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਤੋਂ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
9. ਅੰਸ਼ਿਕ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਦਾ ਪਤਾ ਇਕ ਸਮੇਂ ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
10. ਸਧਾਰਨ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿੱਚ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਇਕ ਭਾਗ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਕੋਨਜ਼ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ..... ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ। (1932/1936)
2. ਰੈਗਨਰ ਫਰਾਈਸ਼ ਦਾ ਸਬੰਧ ..... ਵਿਸ਼ਵਵਿਦਾਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ। (OSLO, OXFORD)
3. ਕੋਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ..... ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। (ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ/ਅਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ)

4. ਪਰੰਪਰਾਵਾਦੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ..... ਬਜ਼ਾਰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਪੂਰਨ ਮੁਕਾਬਲਾ/ਅਪੂਰਨ ਮੁਕਾਬਲਾ)
5. ਪਰੰਪਰਾਵਾਦੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ .....ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਅਲਪ/ਦੀਰਘ)
6. ਸਮਸ਼ਟੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ..... ਚਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਵਿਅਸ਼ਟੀ/ਸਮਸ਼ਟੀ)
7. ਸਮਸ਼ਟੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ..... ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਮਦਨ/ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ)
8. ਵਿਅਸ਼ਟੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ .....ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਨ/ ਆਮਦਨ ਨਿਰਧਾਰਨ)
9. ਸਮਸ਼ਟੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ .....ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਨ/ ਆਮਦਨ ਨਿਰਧਾਰਨ)
10. ਅੰਸ਼ਿਕ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ..... ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਵਿਅਸ਼ਟੀ/ਸਮਸ਼ਟੀ)

ਪਾਠ-2

ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਚੱਕਰੀ ਪ੍ਰਵਾਹ

ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਮਾਲਿਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਪਰਿਵਾਰ ਖੇਤਰ	(ਅ) ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ	(ੲ) ਸਰਕਾਰ ਖੇਤਰ	(ਸ) ਹੋਰ ਸੰਸਾਰ ਖੇਤਰ
-----------------	-----------------	----------------	--------------------
2. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਖੇਤਰ ਉਤਪਾਦਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਪਰਿਵਾਰ ਖੇਤਰ	(ਅ) ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ	(ੲ) ਸਰਕਾਰ ਖੇਤਰ	(ਸ) ਹੋਰ ਸੰਸਾਰ ਖੇਤਰ
-----------------	-----------------	----------------	--------------------
3. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਖੇਤਰ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਪਰਿਵਾਰ ਖੇਤਰ	(ਅ) ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ	(ੲ) ਸਰਕਾਰ ਖੇਤਰ	(ਸ) ਹੋਰ ਸੰਸਾਰ ਖੇਤਰ
-----------------	-----------------	----------------	--------------------
4. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?

(ੳ) ਪਰਿਵਾਰ ਖੇਤਰ	(ਅ) ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ	(ੲ) ਸਰਕਾਰ ਖੇਤਰ	(ਸ) ਹੋਰ ਸੰਸਾਰ ਖੇਤਰ
-----------------	-----------------	----------------	--------------------
5. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇਕ ਸਟਾਕ ਚਰ ਹੈ?

(ੳ) ਆਮਦਨ	(ਅ) ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਪੂਰਤੀ	(ੲ) ਬੱਚਤ	(ਸ) ਖਰਚ
----------	--------------------	----------	---------
6. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇਕ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਰ ਹੈ?

(ੳ) ਟੈਂਕੀ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ	(ਅ) ਜਾਇਦਾਦ	(ੲ) ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ	(ਸ) ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ
---------------------	------------	------------------	----------------
7. ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਪ੍ਰਵਾਹ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

(ੳ) ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ	(ਅ) ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ	(ੲ) ਮੁਦਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ	(ਸ) ਓ ਅਤੇ ਅ ਦੋਵੇਂ
----------------------	-----------------------	---------------------	-------------------
8. ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੌਦਰਿਕ ਪ੍ਰਵਾਹ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

(ੳ) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ	(ਅ) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਦਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ
(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
9. ਪਰਿਵਾਰ ਖੇਤਰ ਦੁਆਰਾ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦਾ ਵਾਸਤਵਿਕ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਸਾਧਨ ਸੇਵਾਵਾਂ	(ਅ) ਉਪਭੋਗ ਖਰਚ
(ੲ) ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ	(ਸ) ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਸਤੂਆਂ
10. ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦਾ ਮੌਦਰਿਕ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਸਾਧਨ ਸੇਵਾਵਾਂ	(ਅ) ਉਪਭੋਗ ਖਰਚ
------------------	---------------

(ੲ) ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ

(ਸ) ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਸਤੂਆਂ

11. ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਚੱਕਰੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੇ ਦੋ ਖੇਤਰੀ ਮਾਡਲ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਪਰਿਵਾਰ ਖੇਤਰ

(ਅ) ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ

(ੲ) ਸਰਕਾਰ ਖੇਤਰ

(ਸ) ਵਿੱਤੀ ਖੇਤਰ

12. ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਚੱਕਰੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੇ ਦੋ ਖੇਤਰੀ ਮਾਡਲ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਖੇਤਰ ਕਿਹੜੇ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਪਰਿਵਾਰ ਖੇਤਰ

(ਅ) ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ

(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

13. ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਚੱਕਰੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੇ ਤਿੰਨ ਖੇਤਰੀ ਮਾਡਲ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਪਰਿਵਾਰ ਖੇਤਰ

(ਅ) ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ

(ੲ) ਸਰਕਾਰ ਖੇਤਰ

(ਸ) ਹੋਰ ਸੰਸਾਰ ਖੇਤਰ

14. ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਚੱਕਰੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੇ ਚਾਰ ਖੇਤਰੀ ਮਾਡਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ

(ਅ) ਹੋਰ ਸੰਸਾਰ ਖੇਤਰ

(ੲ) ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਖੇਤਰ

(ਸ) ਪਰਿਵਾਰ ਖੇਤਰ

15. ਜਿਹੜੇ ਤੱਤਾਂ ਕਰਕੇ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਚੱਕਰੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਸਮਾਵੇਸ਼

(ਅ) ਰਿਸਾਵ

(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

16. ਜਿਹੜੇ ਤੱਤਾਂ ਕਰਕੇ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਚੱਕਰੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਸਮਾਵੇਸ਼

(ਅ) ਰਿਸਾਵ

(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

17. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਬੱਚਤ

(ਅ) ਆਯਾਤ

(ੲ) ਵਿਨਿਵੇਸ਼

(ਸ) ਖਰਚ

18. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸਨੂੰ ਰਿਸਾਵ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਖਰਚ

(ਅ) ਨਿਰਯਾਤ

(ੲ) ਨਿਵੇਸ਼

(ਸ) ਆਯਾਤ

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਵਿੱਤੀ ਖੇਤਰ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਬੱਚਤਾਂ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

2. ਹੋਰ ਸੰਸਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਆਯਾਤ-ਨਿਰਯਾਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

3. ਪੂੰਜੀ ਤੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਇਕ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

4. ਸਟਾਕ, ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

5. ਵਾਸਤਵਿਕ ਪ੍ਰਵਾਹ ਤੋਂ ਭਾਵ ਸਿਰਫ਼ ਪਰਿਵਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਪ੍ਰਵਾਹ ਤੋਂ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

6. ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵਾਸਤਵਿਕ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

7. ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਚੱਕਰੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੇ ਦੋ ਖੇਤਰੀ ਮਾਡਲ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਸਹੀ/ਗਲਤ)

8. ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਚੱਕਰੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੇ ਦੋ ਖੇਤਰੀ ਮਾਡਲ ਵਿੱਚ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬੰਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ

ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

9. ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਚੱਕਰੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਖੇਤਰ, ਹੋਰ ਸੰਸਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

10. ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਚੱਕਰੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਸੰਸਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ

ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

11. ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਚੱਕਰੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ, ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

12. ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਚੱਕਰੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿੱਚ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਾਪਸੀਆਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਵਿੱਤੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਭਾਵ ..... ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਹੈ। (ਬੈਂਕ/ ਸਰਕਾਰ)

2. ਪਰਿਵਾਰ ਖੇਤਰ ਕੋਲ ..... ਦੇ ਸਾਧਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। (ਉਤਪਾਦਨ/ਉਪਭੋਗ)
3. ਪੂੰਜੀ ਇਕ ..... ਚਰ ਹੈ। (ਸਟਾਕ/ਪ੍ਰਵਾਹ)
4. ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ ਇਕ ..... ਚਰ ਹੈ। (ਸਟਾਕ/ਪ੍ਰਵਾਹ)
5. ਜਦੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਖੇਤਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਧਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ..... ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਮੋਦਰਿਕ/ਵਾਸਤਵਿਕ)
6. ਜਦੋਂ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ..... ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਮੋਦਰਿਕ/ਵਾਸਤਵਿਕ)
7. ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਚੱਕਰੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੇ ਦੋ ਖੇਤਰੀ ਮਾਡਲ ਵਿੱਚ ਘਰੇਲੂ ਖੇਤਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ ..... ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। (ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ/ਵਿੱਤੀ ਖੇਤਰ)
8. ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਚੱਕਰੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੇ ਦੋ ਖੇਤਰੀ ਮਾਡਲ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਉਧਾਰ ..... ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। (ਪਰਿਵਾਰ ਖੇਤਰ/ਵਿੱਤੀ ਖੇਤਰ)
9. ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਚੱਕਰੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ..... ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। (ਕਰ/ਸਬਸਿਡੀ)
10. ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਚੱਕਰੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਖੇਤਰ, ਸਰਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ..... ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। (ਕਰ/ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਆਮਦਨ)

ਪਾਠ-3

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ

1. ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਸਰਕਾਰੀ ਆਮਦਨ	(ਅ) ਨਿਜੀ ਆਮਦਨ
(ੲ) ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ	(ਸ) ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਆਮਦਨ
2. ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਨਾਗਰਿਕਾਂ	(ਅ) ਸਧਾਰਨ ਨਿਵਾਸੀਆਂ
(ੲ) ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ	(ਸ) ਇਕ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ
3. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਿੰਨੀ ਸਮਾਂ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) 1 ਸਾਲ	(ਅ) 2 ਸਾਲ	(ੲ) 3 ਸਾਲ	(ਸ) 4 ਸਾਲ
-----------	-----------	-----------	-----------
4. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਲੇਖੇ ਦਾ ਮੱਹਤਵ ਹੈ?

(ੳ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ	(ਅ) ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ
(ੲ) ਆਰਥਿਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
5. ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਘਰੇਲੂ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ	(ਅ) ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਆਮਦਨ
(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
6. ਘਰੇਲੂ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਖੇਤਰ	(ਅ) ਉਹ ਖੇਤਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ
-------------------	---

(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

7. ਘਰੇਲੂ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦੱਸੋ?

(ੳ) ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

(ਅ) ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

(ੲ) ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

(ਸ) ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁੱਧ ਅਪ੍ਰਾਤਖ ਕਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

8. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ =

(ੳ) ਘਰੇਲੂ ਆਮਦਨ - ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ

(ਅ) ਘਰੇਲੂ ਆਮਦਨ + ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ

(ੲ) ਘਰੇਲੂ ਆਮਦਨ X ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ

(ਸ) ਘਰੇਲੂ ਆਮਦਨ / ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ

9. ਘਰੇਲੂ ਆਮਦਨ =

(ੳ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ - ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ

(ਅ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ + ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ

(ੲ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ X ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ

(ਸ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ / ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ

10. ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ =

(ੳ) ਸ਼ੁੱਧ ਆਮਦਨ - ਘਿਸਾਵਟ ਖਰਚ

(ਅ) ਸ਼ੁੱਧ ਆਮਦਨ + ਘਿਸਾਵਟ ਖਰਚ

(ੲ) ਸ਼ੁੱਧ ਆਮਦਨ X ਘਿਸਾਵਟ ਖਰਚ

(ਸ) ਸ਼ੁੱਧ ਆਮਦਨ/ਘਿਸਾਵਟ ਖਰਚ

11. ਸ਼ੁੱਧ ਆਮਦਨ =

(ੳ) ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ - ਘਿਸਾਵਟ ਖਰਚ

(ਅ) ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ + ਘਿਸਾਵਟ ਖਰਚ

(ੲ) ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ X ਘਿਸਾਵਟ ਖਰਚ

(ਸ) ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ / ਘਿਸਾਵਟ ਖਰਚ

12. ਸਾਧਨ ਲਾਗਤ = ...

(ੳ) ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ + ਸ਼ੁੱਧ ਅਪ੍ਰਾਤਖ ਕਰ

(ਅ) ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ - ਸ਼ੁੱਧ ਅਪ੍ਰਾਤਖ ਕਰ

(ੲ) ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ X ਸ਼ੁੱਧ ਅਪ੍ਰਾਤਖ ਕਰ

(ਸ) ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ/ਸ਼ੁੱਧ ਅਪ੍ਰਾਤਖ ਕਰ

13. ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਤੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ = ...

(ੳ) ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ + ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ

(ਅ) ਸਾਧਨ ਲਾਗਤ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ + ਘਿਸਾਵਟ ਖਰਚ

(ੲ) ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ + ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ

(ਸ) ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਤਪਾਦਨ - ਸ਼ੁੱਧ ਅਪ੍ਰਾਤਖ ਕਰ

14. ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਤੇ ਕੁੱਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਤਪਾਦਨ = ...

(ੳ) ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਤੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ + ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ

(ਅ) ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ + ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ

(ੲ) ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਤਪਾਦਨ - ਸ਼ੁੱਧ ਅਪ੍ਰਾਤਖ ਕਰ

(ਸ) ਸਾਧਨ ਲਾਗਤ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਤਪਾਦਨ - ਘਿਸਾਵਟ ਖਰਚ

15. ਸਾਧਨ ਲਾਗਤ ਤੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ = ...

(ੳ) ਸਾਧਨ ਲਾਗਤ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ + ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ

(ਅ) ਸਾਧਨ ਲਾਗਤ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ + ਘਿਸਾਵਟ ਖਰਚ

(ੲ) ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ - ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ

(ਸ) ਸਾਧਨ ਲਾਗਤ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਤਪਾਦਨ + ਸ਼ੁੱਧ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਕਰ

16. ਸਾਧਨ ਲਾਗਤ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਤਪਾਦਨ = ...

(ੳ) ਸਾਧਨ ਲਾਗਤ ਤੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ + ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ

(ਅ) ਸਾਧਨ ਲਾਗਤ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ + ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ

(ੲ) ਸਾਧਨ ਲਾਗਤ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਤਪਾਦਨ + ਸ਼ੁੱਧ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਕਰ

(ਸ) ਸਾਧਨ ਲਾਗਤ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਤਪਾਦਨ + ਘਿਸਾਵਟ ਖਰਚ

17. ਸਾਧਨ ਲਾਗਤ ਤੇ ਕੁੱਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਤਪਾਦਨ = ...

(ੳ) ਸਾਧਨ ਲਾਗਤ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਤਪਾਦਨ + ਘਿਸਾਵਟ ਖਰਚ

(ਅ) ਸਾਧਨ ਲਾਗਤ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਤਪਾਦਨ - ਘਿਸਾਵਟ ਖਰਚ

(ੲ) ਸਾਧਨ ਲਾਗਤ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਤਪਾਦਨ + ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ

(ਸ) ਸਾਧਨ ਲਾਗਤ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਤਪਾਦਨ - ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ

18. ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਤੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਤੇ ਕੁੱਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕਿਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਸ਼ੁੱਧ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਕਰ

(ਅ) ਘਿਸਾਵਟ ਖਰਚ

(ੲ) ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ

(ਸ) ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਆਮਦਨ

19. ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਤੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕਿਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਸ਼ੁੱਧ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਕਰ

(ਅ) ਘਿਸਾਵਟ ਖਰਚ

(ੲ) ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ

(ਸ) ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਆਮਦਨ

20. ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਤੇ ਕੁੱਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕਿਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਸ਼ੁੱਧ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਕਰ

(ਅ) ਘਿਸਾਵਟ ਖਰਚ

(ੲ) ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ

(ਸ) ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਆਮਦਨ

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਇਕ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਧਾਰਨ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

2. ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਇਕ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਸਧਾਰਨ ਨਿਵਾਸੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

3. ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਭਾਵ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

4. ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

5. ਆਰਥਿਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ-ਕਿਹੜੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ? (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

6. ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

7. ਘਰੇਲੂ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

8. ਘਰੇਲੂ ਸੀਮਾ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੀਮਾ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

9. ਇਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਾਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੀਮਾ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਘਰੇਲੂ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

10. ਇਕ ਖੇਤਰ ਇਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਘਰੇਲੂ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

11. ਜੇਕਰ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 6 ਮਹੀਨੇ ਰਹਿ ਦੇ ਇਕ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਘਰੇਲੂ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

12. ਜੇਕਰ ਇਕ ਅਮਰੀਕੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

13. ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ, ਸ਼ੁੱਧ ਆਮਦਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਕ ਵੱਡੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
14. ਘਿਸ਼ਾਵਟ ਤੋਂ ਭਾਵ ਸਿਰਫ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਟੱਟ-ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
15. ਸਾਧਨ ਲਾਗਤ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ = ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ - ਸ਼ੁੱਧ ਅਪ੍ਰਤਖ ਕਰ (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਜੇਕਰ ਇਕ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਕਟਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ 8 ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ..... ਦਾ ਸਧਾਰਨ ਨਿਵਾਸੀ ਹੋਵੇਗਾ। (ਅਮਰੀਕਾ/ਭਾਰਤ)
2. ਜੇਕਰ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ 2 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ..... ਦਾ ਸਧਾਰਨ ਨਿਵਾਸੀ ਹੋਵੇਗਾ। (ਅਮਰੀਕਾ/ਭਾਰਤ)
3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਦੂਤਾਵਾਸ ..... ਦੀ ਘਰੇਲੂ ਸੀਮਾ ਦਾ ਭਾਗ ਹੈ। (ਭਾਰਤ/ਅਮਰੀਕਾ)
4. ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਜਾਪਾਨ ਦਾ ਦੂਤਾਵਾਸ ..... ਦੀ ਘਰੇਲੂ ਸੀਮਾ ਦਾ ਭਾਗ ਹੈ। (ਅਮਰੀਕਾ/ਜਾਪਾਨ)
5. ਘਿਸ਼ਾਵਟ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ..... ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਿਸ਼ਾਵਟ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (3/4)

ਪਾਠ-4

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ

1. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਿੰਨੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
(ੳ) 2 (ਅ) 3 (ੲ) 4 (ਸ) 5
2. ਸੱਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ?
(ੳ) ਰਿਕਾਰਡੇ (ਅ) ਸੁਮਪੀਟਰ (ੲ) ਮਾਰਸ਼ਲ (ਸ) ਐਡਮ ਸਮਿਥ
3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਿਸ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲਾ (ਅ) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ
(ੲ) National Sample Survey Organization (ਸ) Central Statistical Organization
4. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਨ ਦੀ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿਸ ਵਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਮੁੱਲ ਵਾਧਾ ਵਿਧੀ (ਅ) ਆਮਦਨ ਵਿਧੀ
(ੲ) ਖਰਚ ਵਿਧੀ (ਸ) ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਧੀ
5. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਦੋਹਰੀ ਗਣਨਾ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਕ ਵਿਧੀ ਹੈ?
(ੳ) ਅੰਤਿਮ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਧੀ (ਅ) ਮੁੱਲ ਵਾਧਾ ਵਿਧੀ
(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
6. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਨ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਸਰਕਾਰੀ ਆਮਦਨ (ਅ) ਨਿਜੀ ਆਮਦਨ
(ੲ) ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਆਮਦਨ (ਸ) ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ
7. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਨ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
(ੳ) 2 (ਅ) 3 (ੲ) 4 (ਸ) 5
8. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਨ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮਿਹਨਤਾਨਾ (ਅ) ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਆਮਦਨ

(ੳ) ਪ੍ਰਚਾਲਣ ਬੇਸ਼ੀ

(ਸ) ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਆਮਦਨ

9. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਨ ਦੀ ਖਰਚ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਖਰਚ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਨਿਜੀ ਅੰਤਿਮ ਉਪਭੋਗ ਖਰਚ

(ਅ) ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਤਿਮ ਉਪਭੋਗ ਖਰਚ

(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

10. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਨ ਦੀ ਖਰਚ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਖਰਚ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ

(ਅ) ਸ਼ੁੱਧ ਨਿਰਯਾਤ

(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

11. ਚਾਲੂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ..... ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ੳ) ਚਾਲੂ ਸਾਲ

(ਅ) ਅਧਾਰ ਸਾਲ

(ੲ) ਸਰਕਾਰੀ ਸਾਲ

(ਸ) ਨਿਜੀ ਸਾਲ

12. ਚਾਲੂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਸਥਿਰ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸਮਾਨਤਾ ਹੈ?

(ੳ) ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

(ਅ) ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

(ੲ) ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਮਾਪ ਇਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਮਾਂ ਅਵਧੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

(ਸ) ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸਹੀ ਮਾਪਕ ਹਨ

13. GNP ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

(ੳ) Gross National Product

(ਅ) Gross Net Product

(ੲ) Gross National Permission

(ਸ) Grand National Product

14. ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ

(ਅ) ਦੋਹਰੀ ਗਣਨਾ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ

(ੲ) ਖੁਦ ਦੇ ਉਪਭੋਗ ਲਈ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

15. ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਉਪਲਬੱਧਤਾ ਨਾ ਹੋਣਾ

(ਅ) ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਅੰਕੜੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਹੋਣਾ

(ੲ) ਘਿਸਾਵਟ ਖਰਚ ਦਾ ਮਾਪ ਨਾ ਹੋਣਾ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

2. ਮੁੱਲ ਵਾਧਾ ਵਿਧੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਚਰਨ ਉਤਪਾਦਕੀ ਉੱਦਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

3. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮੱਧਵਰਤੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

4. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

5. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

6. ਜਿਹਨਾਂ ਮਕਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਿਕ ਖੁਦ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਮਾਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

7. ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੁੱਲ ਵਾਧਾ ਪਰਿਚਾਲਣ ਬੇਸ਼ੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
8. ਅਚਾਨਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ ਜਾਂ ਹਾਨੀ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਮਾਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
9. ਮੁੱਲ ਵਾਧਾ = ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਮੁੱਲ - ਮੱਧਵਰਤੀ ਉਤਭੋਗ (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
10. ਸਟਾੱਕ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ = ਅਰੰਭਿਕ ਸਟਾੱਕ - ਅੰਤਿਮ ਸਟਾੱਕ (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
11. ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਵੇਤਨ, ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਦਾ ਇਕ ਭਾਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
12. ਲਗਾਨ, ਵਿਆਜ, ਲਾਭ ਅਤੇ ਰਾਇਲਟੀ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਚਾਲਣ ਬੇਸ਼ੀ ਦਾ ਇਕ ਭਾਗ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
13. ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮਿਹਨਤਾਨਾ, ਪ੍ਰਚਾਲਣ ਬੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਆਮਦਨ ਦਾ ਜੋੜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਤਰ ਵਿੱਚ ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਤੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
14. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਨ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
15. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਨ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਕਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
16. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਨ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
17. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਨ ਦੀ ਖਰਚ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਨਿਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਪਭੋਗ ਖਰਚ ਨੂੰ ਹੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
18. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਨ ਦੀ ਖਰਚ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
19. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਨ ਦੀ ਖਰਚ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
20. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਨ ਦੀ ਖਰਚ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਸਥਾਈ ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
21. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਨ ਦੀ ਖਰਚ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰਫ ਅੰਤਿਮ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
22. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਨ ਦੀ ਖਰਚ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਪਭੋਗ ਖਰਚ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਖਰਚ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
23. ਚਾਲੂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਬਿਨਾਂ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
24. ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਕੀਤੇ ਵਾਧਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
25. ਵਾਸਤਵਿਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸਹੀ ਮਾਪਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਸਟਾੱਕ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ = ...
2. ਸ਼ੁੱਧ ਨਿਰਯਾਤ = ...
3. ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ = ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਸਥਾਈ ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ + ...
4. ਚਾਲੂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਭਾਵ ..... ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਅਧਾਰ/ਵਰਤਮਾਨ)

5. ਸਥਿਰ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ..... ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ/ਕੀਮਤ ਪੱਧਰ)
6. ਵਾਸਤਵਿਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ..... ਕਰਕੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਉਤਪਾਦਨ/ਕੀਮਤਾਂ)
7. ਵਾਸਤਵਿਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ..... ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਥਿਰ/ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ)
8. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ..... ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਅੰਤਿਮ/ਮੱਧਵਰਤੀ)
9. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ..... ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਕੀਤਾ/ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ)

ਪਾਠ-5

ਕੁੱਲ ਮੰਗ, ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ

ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਦਾ ਇਕ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਹੈ?

(ੳ) ਨਿਜੀ ਅੰਤਿਮ ਉਪਭੋਗ ਖਰਚ	(ਅ) ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਤਿਮ ਉਪਭੋਗ ਖਰਚ
(ੲ) ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਖਰਚ	(ਸ) ਸ਼ੁੱਧ ਨਿਰਯਾਤ
2. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਉਪਭੋਗ ਖਰਚ ਹੈ?

(ੳ) ਨਿਜੀ ਅੰਤਿਮ ਉਪਭੋਗ ਖਰਚ	(ਅ) ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਤਿਮ ਉਪਭੋਗ ਖਰਚ
(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
3. ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

(ੳ) ਬੱਚਤ	(ਅ) ਖਰਚ	(ੲ) ਆਮਦਨ	(ਸ) ਨਿਵੇਸ਼
----------	---------	----------	------------
4. ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

(ੳ) ਕੁੱਲ ਖਰਚ	(ਅ) ਰੁਜ਼ਗਾਰ	(ੲ) ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ	(ਸ) ਅਲਪਰੁਜ਼ਗਾਰ
--------------	-------------	----------------	----------------
5. ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ਦਾ ਮਾਪ ਕਿਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ	(ਅ) ਮੌਦਰਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ
(ੲ) ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ
6. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇਕ ਪਰੰਪਰਾਵਾਦੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ?

(ੳ) ਜੇ.ਬੀ. ਸੇ	(ਅ) ਐਡਮ ਸਮਿਥ	(ੲ) ਕੇਨਜ਼	(ਸ) ਰਿਕਾਰਡੋ
---------------	--------------	-----------	-------------
7. ਪਰੰਪਰਾਵਾਦੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਨੂੰ ..... ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਰਦੇ ਸਨ।

(ੳ) ਕੀਮਤ ਪੱਧਰ	(ਅ) ਆਮਦਨ ਦਾ ਪੱਧਰ
(ੲ) ਬੱਚਤ ਦਾ ਪੱਧਰ	(ਸ) ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਪੱਧਰ
8. ਪਰੰਪਰਾਵਾਦੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ..... ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਰਦੇ ਸਨ।

(ੳ) ਕੀਮਤ ਪੱਧਰ	(ਅ) ਆਮਦਨ ਦਾ ਪੱਧਰ
(ੲ) ਬੱਚਤ ਦਾ ਪੱਧਰ	(ਸ) ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਪੱਧਰ
9. ਪਰੰਪਰਾਵਾਦੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ਵੱਕਰ ਦੀ ਢਲਾਣ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

(ੳ) ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ	(ਅ) ਉੱਪਰ ਵੱਲ	(ੲ) ਖੜ੍ਹਵੀਂ	(ਸ) ਲੇਟਵੀਂ
---------------	--------------	-------------	------------
10. ਕੇਨਜ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਦੇ ਘਟਕ ਹਨ?

- (ੳ) ਉਪਭੋਗ ਮੰਗ
(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ
11. ਔਸਤ ਉਪਭੋਗ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ = ...
- (ੳ) ਉਪਭੋਗ/ਆਮਦਨ
(ੲ) ਬੱਚਤ/ਆਮਦਨ
12. ਸੀਮਾਂਤ ਉਪਭੋਗ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ = ...
- (ੳ) ਉਪਭੋਗ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ/ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ
(ੲ) ਬੱਚਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ/ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ
13. ਔਸਤ ਬੱਚਤ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ = ...
- (ਬ) ਉਪਭੋਗ/ਆਮਦਨ
(ੲ) ਬੱਚਤ/ਆਮਦਨ
14. ਸੀਮਾਂਤ ਬੱਚਤ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ = ...
- (ਬ) ਉਪਭੋਗ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ/ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ
(ੲ) ਬੱਚਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ/ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ
15. ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- (ੳ) ਪੂੰਜੀ ਭੰਡਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਮੀ
(ੲ) ਪੂੰਜੀ ਭੰਡਾਰ ਦਾ ਸਮਾਨ ਰਹਿਣਾ
16. ਸਵੈਚਲਿਤ ਨਿਵੇਸ਼: .....
- (ੳ) ਆਮਦਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
(ੲ) ਕਲਿਆਣ ਨਾਲ ਉਲਟਾ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ
17. ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਿਵੇਸ਼: .....
- (ੳ) ਨਿਜੀ ਖੇਤਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
(ੲ) ਲਾਭ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
18. ਨਿਵੇਸ਼ ਫਲਨ: .....
- (ੳ) ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ
(ਅ) ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ
(ੲ) ਲਾਭ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ
(ਸ) ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਲਿਆਣ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ
19. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- (ੳ) ਮੌਸਮੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ
(ੲ) ਸਰੰਚਨਾਤਮਕ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ
20. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- (ੳ) ਸੰਘਰਸ਼ਾਤਮਕ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ
(ੲ) ਖੁਲੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ
21. ਕੇਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਮੰਗ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- (ਅ) ਨਿਵੇਸ਼ ਮੰਗ
(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
- (ਅ) ਆਮਦਨ/ ਉਪਭੋਗ
(ਸ) ਆਮਦਨ/ਬੱਚਤ
- (ਅ) ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ/ਉਪਭੋਗ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ
(ਸ) ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ/ਬੱਚਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ
- (ਅ) ਆਮਦਨ/ ਉਪਭੋਗ
(ਸ) ਆਮਦਨ/ਬੱਚਤ
- (ਅ) ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ/ਉਪਭੋਗ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ
(ਸ) ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ/ਬੱਚਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ
- (ਅ) ਪੂੰਜੀ ਭੰਡਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਾਧਾ
(ਸ) ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਪੂੰਜੀ ਭੰਡਾਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
- (ਅ) ਆਮਦਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ
(ਸ) ਨਿਜੀ ਖੇਤਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- (ਅ) ਆਮਦਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
- (ਅ) ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ
(ਸ) ਉਦਯੋਗਿਕ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ
- (ਅ) ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ
(ਸ) ਪੇਂਡੂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ

(ੳ) ਉਪਭੋਗ ਮੰਗ

(ਅ) ਨਿਵੇਸ਼ ਮੰਗ

(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ੳ ਅਤੇ ਅ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

22. ਕੋਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਕਿਸਦਾ ਫਲਨ ਹੈ?

(ੳ) ਕੀਮਤ ਪੱਧਰ ਦਾ

(ਅ) ਆਮਦਨ ਪੱਧਰ ਦਾ

(ੲ) ਨਿਵੇਸ਼ ਪੱਧਰ ਦਾ

(ਸ) ਬੱਚਤ ਪੱਧਰ ਦਾ

23. ਕੋਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਵੱਕਰ ਦੀ ਢਲਾਣ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

(ੳ) ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹੋਈ

(ਅ) ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੋਈ

(ੲ) ਖੜ੍ਹਵੀਂ

(ਸ) ਲੇਟਵੀਂ

24. ਕੋਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ਵੱਕਰ ਦੀ ਢਲਾਣ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

(ੳ) ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹੋਈ

(ਅ) ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੋਈ

(ੲ) ਖੜ੍ਹਵੀਂ

(ਸ) ਲੇਟਵੀਂ

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਸ਼ੁੱਧ ਆਯਾਤ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

2. ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ = ਸ਼ੁੱਧ ਘਰੇਲੂ ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ + ਘਿਸਾਵਟ ਖਰਚ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

3. ਸਟਾਕ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ = ਅਰੰਭਿਕ ਸਟਾਕ - ਅੰਤਿਮ ਸਟਾਕ (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

4. ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਉਤਪਾਦਨ ਇਕ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

5. ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਇਕ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

6. ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਇਕ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

7. ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਭਾਵ ਸਿਰਫ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

8. ਕੋਨਜ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਆਮਦਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

9. ਕੋਨਜ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਵੱਕਰ ਲੇਟਵੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

10. ਉਪਭੋਗ ਫਲਨ, ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਪਭੋਗ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫਲਨਾਤਮਕ ਸਬੰਧ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

11. ਉਪਭੋਗ ਫਲਨ ਵਿੱਚ ਉਪਭੋਗ ਨੂੰ ਇਕ ਸੁਤੰਤਰ ਚਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

12. ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਿਫਰ ਹੋਣ ਤੇ ਉਪਭੋਗ ਵੀ ਸਿਫਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

13. ਬੱਚਤ ਫਲਨ, ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਬੱਚਤ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫਲਨਾਤਮਕ ਸਬੰਧ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

14. ਬੱਚਤ ਫਲਨ ਵਿੱਚ ਬੱਚਤ ਨੂੰ ਇਕ ਸੁਤੰਤਰ ਚਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

15. ਬੱਚਤਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਰਿਣਾਤਮਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

16. ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਿਫਰ ਹੋਣ ਤੇ ਸਵੈਚਲਿਤ ਨਿਵੇਸ਼ ਵੀ ਸਿਫਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

17. ਆਮਦਨ ਦੇ ਵੱਧਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

18. ਨਿਯੋਜਿਤ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਭਾਵ ਉਸ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

19. ਇੱਛਕ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨੂੰ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

20. ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵਾਸਤਵਿਕ ਬੱਚਤ ਅਤੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਨਿਵੇਸ਼ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

21. ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਛਕ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

22. ਕੋਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਿਫਰ ਹੋਣ ਤੇ ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਵੀ ਸਿਫਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਨਿਜੀ ਅੰਤਿਮ ਉਪਭੋਗ ਖਰਚ ..... ਖੇਤਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਪਰਿਵਾਰ/ ਸਰਕਾਰ)
2. ਪਰੰਪਰਾਵਾਦੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਵੱਕਰ ਦੀ ਢਲਾਣ ..... ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਧਨਾਤਮਕ/ਰਿਣਾਤਮਕ)
3. ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਪਭੋਗ ਵਿੱਚ ..... ਸਬੰਧ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਅਨੁਪਾਤਿਕ/ਗੈਰ ਅਨੁਪਾਤਿਕ)
4. ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਬੱਚਤ ਵਿੱਚ ..... ਸਬੰਧ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਅਨੁਪਾਤਿਕ/ਗੈਰ ਅਨੁਪਾਤਿਕ)
5. ਸਵੈਚਲਿਤ ਨਿਵੇਸ਼ ਵੱਕਰ ਦੀ ਢਲਾਣ ..... ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਖੜ੍ਹਵੀਂ/ਲੋਟਵੀਂ)
6. ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਿਵੇਸ਼ ਵੱਕਰ ਦੀ ਢਲਾਣ ..... ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਉੱਪਰ ਵੱਲ/ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ)
7. ਅਣਇੱਛਕ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵਿੱਚ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ..... ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ/ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ)
8. ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵਾਸਤਵਿਕ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਬੱਚਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਰਾਬਰ ..... ਹਨ। (ਹੁੰਦੇ/ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ)
9. ਕੇਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ..... ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। (ਕੀਮਤ ਪੱਧਰ/ਕੁੱਲ ਮੰਗ)
10. ਕੇਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ ਆਮਤੌਰ ਤੇ ..... ਸਥਿਤੀ ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। (ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ/ਅਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ)

ਪਾਠ-6

ਅਲਪਕਾਲੀਨ ਸੰਤੁਲਨ ਪੱਧਰ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ

ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਇਕ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਪੱਧਰ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਹਨ?
(ੳ) 2 (ਅ) 3 (ੲ) 4 (ਸ) 5
2. ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਪੱਧਰ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਵਿਧੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
(ੳ) ਕੁੱਲ ਮੰਗ-ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ਵਿਧੀ (ਅ) ਬੱਚਤ-ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿਧੀ
(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
3. ਕੇਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਆਮਤੌਰ ਤੇ ਕਿਹੜੀ ਸਥਿਤੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
(ੳ) ਅਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ (ਅ) ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ
(ੲ) ਅਤਿ ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
4. ਕੇਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ ਕਿਸ ਬਿੰਦੂ ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਕੁੱਲ ਮੰਗ = ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ (ਅ) ਬੱਚਤ = ਨਿਵੇਸ਼
(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
5. ਅਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ..... ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
(ੳ) ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ (ਅ) ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੇ
(ੲ) ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਬਾਦ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ
6. ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ..... ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
(ੳ) ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ (ਅ) ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੇ
(ੲ) ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਬਾਦ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ
7. ਅਤਿ ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ..... ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
(ੳ) ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ (ਅ) ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੇ

(ੲ) ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਬਾਦ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ

8. ਕੋਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ ਬਿੰਦੂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ ਕਿਸ ਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਉਪਭੋਗ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ (ਅ) ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ

(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

9. ਕੋਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਭਾਵ ..... ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਹੈ।

(ੳ) ਸਵੈਚਲਿਤ ਨਿਵੇਸ਼ (ਅ) ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਿਵੇਸ਼

(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਕੋਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਇਕ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ, ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
2. ਕੋਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਪੱਧਰ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
3. ਕੁੱਲ ਮੰਗ = ਉਪਭੋਗ ਮੰਗ + ਨਿਵੇਸ਼ ਮੰਗ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
4. ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ = ਉਪਭੋਗ ਖਰਚ + ਬੱਚਤ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
5. ਪਰਪੰਰਾਵਾਦੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨਿਵੇਸ਼, ਵਿਆਜ਼ ਦੀ ਦਰ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
6. ਪਰਪੰਰਾਵਾਦੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬੱਚਤ, ਆਮਦਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
7. ਕੋਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨਿਵੇਸ਼, ਵਿਆਜ਼ ਦੀ ਦਰ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀ ਦੀ ਸੀਮਾਂਤ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
8. ਕੋਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬੱਚਤ, ਆਮਦਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
9. ਕੋਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ਪੂਰਨ ਲੋਚਦਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
10. ਕੋਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਸਿਫਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
11. ਕੋਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਕ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਤਪਾਦਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪੂਰਨ ਵਰਤੋਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
12. ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਬਾਦ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
13. ਅਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਮੰਗ, ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਾਲੀ ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
14. ਅਤਿ ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਮੰਗ, ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਾਲੀ ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
15. ਅਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇਕ ਆਮ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਤੋਂ ਭਾਵ ..... ਤੋਂ ਹੈ। (ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ/ਕੁੱਲ ਖਰਚ)
2. ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਭਾਵ ..... ਤੋਂ ਹੈ। (ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ/ਕੁੱਲ ਖਰਚ)
3. ਪਰਪੰਰਾਵਾਦੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੁੱਲ ਮੰਗ ..... ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। (ਆਮਦਨ/ਕੀਮਤ ਪੱਧਰ)
4. ਪਰਪੰਰਾਵਾਦੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ..... ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਸਥਿਰ/ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ)
5. ਕੋਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੁੱਲ ਮੰਗ ..... ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। (ਆਮਦਨ/ਕੀਮਤ ਪੱਧਰ)
6. ਕੋਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ..... ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਸਥਿਰ/ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ)
7. ਕੋਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ..... ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। (ਕੁੱਲ ਮੰਗ/ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ)

ਪਾਠ-7

ਨਿਵੇਸ਼ ਗੁਣਕ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ

ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਗੁਣਕ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਕਿਸ ਤੋਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ?
(ੳ) ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ (ਅ) ਗਣਿਤ (ੲ) ਇਤਿਹਾਸ (ਸ) ਭੂਗੋਲ
2. ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਗੁਣਕ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ?
(ੳ) ਰਿਕਾਰਡੋ (ਅ) ਐਡਮ ਸਮਿਥ (ੲ) ਕੋਨਜ਼ (ਸ) ਫਿਸ਼ਰ
3. ਨਿਵੇਸ਼ ਗੁਣਕ ਨੂੰ ਕਿਸ ਅੱਖਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
(ੳ) K (ਅ) L (ੲ) M (ਸ) N
4. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਗੁਣਕ ਦਾ ਸੂਤਰ ਹੈ?
(ੳ) ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ/ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ (ਅ) ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ/ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ
(ੲ) ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ/ਬੱਚਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ (ਸ) ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ/ਉਪਭੋਗ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ
5. ਜੇਕਰ ਸੀਮਾਂਤ ਬੱਚਤ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦਾ ਮੁੱਲ 0.6 ਹੈ, ਤਾਂ ਸੀਮਾਂਤ ਉਪਭੋਗ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਕਿੰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ?
(ੳ) 0.6 (ਅ) 0.4 (ੲ) 1.6 (ਸ) -1.6
6. ਜੇਕਰ ਸੀਮਾਂਤ ਉਪਭੋਗ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦਾ ਮੁੱਲ 0.5 ਹੈ, ਤਾਂ ਗੁਣਕ ਦਾ ਮੁੱਲ ਕਿੰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ?
(ੳ) 5 (ਅ) 50 (ੲ) 2 (ਸ) 10
7. ਜੇਕਰ ਸੀਮਾਂਤ ਬੱਚਤ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦਾ ਮੁੱਲ 0.8 ਹੈ, ਤਾਂ ਗੁਣਕ ਦਾ ਮੁੱਲ ਕਿੰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ?
(ੳ) 8 (ਅ) 5 (ੲ) 10 (ਸ) 18
8. ਜੇਕਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਗੁਣਕ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਰਕੇ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ:
(ੳ) ਉਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਅ) ਉਸ ਤੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
(ੲ) ਉਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ (ਸ) ਉਸ ਤੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
9. ਜੇਕਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਗੁਣਕ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਰਕੇ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ:
(ੳ) ਉਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਅ) ਉਸ ਤੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
(ੲ) ਉਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ (ਸ) ਉਸ ਤੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਨਿਵੇਸ਼ ਗੁਣਕ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਜਦੋਂ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਉਸ ਤੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
2. ਨਿਵੇਸ਼ ਗੁਣਕ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਇਕ ਸੁਤੰਤਰ ਚਰ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਦਾ ਪੱਧਰ ਇਕ ਨਿਰਭਰ ਚਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
3. ਜੇਕਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ 30 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਗੁਣਕ ਦਾ ਮੁੱਲ 3 ਹੋਵੇਗਾ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਸੀਮਾਂਤ ਉਪਭੋਗ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਅਤੇ ਗੁਣਕ ਵਿੱਚ ..... ਸਬੰਧ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਿੱਧਾ/ਵਿਪਰੀਤ)
2. ਸੀਮਾਂਤ ਬੱਚਤ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਅਤੇ ਗੁਣਕ ਵਿੱਚ ..... ਸਬੰਧ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਿੱਧਾ/ਵਿਪਰੀਤ)
3. ਸੀਮਾਂਤ ਉਪਭੋਗ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ = 0.5, ਗੁਣਕ = ...

4. ਸੀਮਾਂਤ ਬੱਚਤ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ = 0.8, ਗੁਣਕ = ...
5. ਗੁਣਕ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ..... ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (2,3)
6. ਗੁਣਕ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ..... ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਚੰਗੀ/ਮਾੜੀ)

ਪਾਠ-8

ਘੱਟ ਅਤੇ ਵੱਧ ਮੰਗ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ

ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਘੱਟ ਮੰਗ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਮੰਗ, ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਤੋਂ ..... ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
(ੳ) ਘੱਟ (ਅ) ਵੱਧ (ੲ) ਬਰਾਬਰ (ਸ) ਸਮਾਨੰਤਰ
2. ਘੱਟ ਮੰਗ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਮੰਗ, ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ..... ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
(ੳ) ਘੱਟ (ਅ) ਵੱਧ (ੲ) ਬਰਾਬਰ (ਸ) ਸਮਾਨੰਤਰ
3. ਕੋਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ..... ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
(ੳ) ਪੂਰਨ ਬੇਲੋਚਦਾਰ (ਅ) ਪੂਰਨ ਲੋਚਦਾਰ (ੲ) ਘੱਟ ਲੋਚਦਾਰ (ਸ) ਵੱਧ ਲੋਚਦਾਰ
4. ਕੋਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਆਮਤੌਰ ਤੋਂ ..... ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
(ੳ) ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ (ਅ) ਅਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ (ੲ) ਅਤਿ ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ
5. ਅਸਫੀਤਕ ਅੰਤਰਾਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਮੰਗ, ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਤੋਂ ..... ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
(ੳ) ਘੱਟ (ਅ) ਵੱਧ (ੲ) ਬਰਾਬਰ (ਸ) ਸਮਾਨੰਤਰ
6. ਅਸਫੀਤਕ ਅੰਤਰਾਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਮੰਗ, ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ..... ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
(ੳ) ਘੱਟ (ਅ) ਵੱਧ (ੲ) ਬਰਾਬਰ (ਸ) ਸਮਾਨੰਤਰ
7. ਵੱਧ ਮੰਗ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਮੰਗ, ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਤੋਂ ..... ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
(ੳ) ਘੱਟ (ਅ) ਵੱਧ (ੲ) ਬਰਾਬਰ (ਸ) ਸਮਾਨੰਤਰ
8. ਵੱਧ ਮੰਗ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਮੰਗ, ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ..... ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
(ੳ) ਘੱਟ (ਅ) ਵੱਧ (ੲ) ਬਰਾਬਰ (ਸ) ਸਮਾਨੰਤਰ
9. ਸਫੀਤਕ ਅੰਤਰਾਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਮੰਗ, ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਤੋਂ ..... ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
(ੳ) ਘੱਟ (ਅ) ਵੱਧ (ੲ) ਬਰਾਬਰ (ਸ) ਸਮਾਨੰਤਰ
10. ਸਫੀਤਕ ਅੰਤਰਾਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਮੰਗ, ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ..... ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
(ੳ) ਘੱਟ (ਅ) ਵੱਧ (ੲ) ਬਰਾਬਰ (ਸ) ਸਮਾਨੰਤਰ
11. ਘੱਟ ਮੰਗ ਅਤੇ ਵੱਧ ਮੰਗ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ..... ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈ।
(ੳ) ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਦਾ ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਾਲੀ ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਤੋਂ ਅੰਤਰ (ਅ) ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਦਾ ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਾਲੀ ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਅੰਤਰ
(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਕੋਨਜ਼ ਨੇ ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਇਕ ਸੁਤੰਤਰ ਚਰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
2. ਕੋਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
3. ਅਸਫੀਤਕ ਅੰਤਰਾਲ ਕਰਕੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਮੰਦੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

4. ਘੱਟ ਮੰਗ ਅਤੇ ਅਸਫੀਤਕ ਅੰਤਰਾਲ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਸ਼ਬਦ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
5. ਸਫੀਤਕ ਅੰਤਰਾਲ ਕਰਕੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਮੰਦੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
6. ਵੱਧ ਮੰਗ ਅਤੇ ਸਫੀਤਕ ਅੰਤਰਾਲ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਸ਼ਬਦ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਕੇਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਇਕ ..... ਚਰ ਹੈ। (ਨਿਰਭਰ/ਸੁਤੰਤਰ)
2. ਕੇਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ..... ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਕੁੱਲ ਮੰਗ/ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ)
3. ਅਸਫੀਤਕ ਅੰਤਰਾਲ ਕਰਕੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ..... ਹੁੰਦਾ/ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਵਾਧਾ/ਕਮੀ)
4. ਅਸਫੀਤਕ ਅੰਤਰਾਲ ਕਰਕੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ..... ਹੁੰਦਾ/ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਵਾਧਾ/ਕਮੀ)
5. ਅਸਫੀਤਕ ਅੰਤਰਾਲ ਕਰਕੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ..... ਹੁੰਦਾ/ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਵਾਧਾ/ਕਮੀ)
6. ਅਸਫੀਤਕ ਅੰਤਰਾਲ ਕਰਕੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ..... ਹੁੰਦਾ/ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਵਾਧਾ/ਕਮੀ)
7. ਸਫੀਤਕ ਅੰਤਰਾਲ ਕਰਕੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ..... ਹੁੰਦਾ/ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਵਾਧਾ/ਕਮੀ)
8. ਸਫੀਤਕ ਅੰਤਰਾਲ ਕਰਕੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ..... ਹੁੰਦਾ/ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਵਾਧਾ/ਕਮੀ)
9. ਸਫੀਤਕ ਅੰਤਰਾਲ ਕਰਕੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ..... ਹੁੰਦਾ/ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਵਾਧਾ/ਕਮੀ)
10. ਸਫੀਤਕ ਅੰਤਰਾਲ ਕਰਕੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ..... ਹੁੰਦਾ/ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਵਾਧਾ/ਕਮੀ)
11. ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਸਥਿਰ ਹੋ ਜਾਣ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਮੰਗ ਦੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ..... ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਵਾਧਾ/ਕਮੀ)

ਪਾਠ-9

ਘੱਟ ਅਤੇ ਵੱਧ ਮੰਗ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਉਪਾਅ

ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ FISCAL ਕਿਸ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
(ੳ) FISC (ਅ) FASC (ੲ) FICL (ਸ) FASAL
2. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ FISCAL ਕਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
(ੳ) ਯੂਨਾਨੀ (ਅ) ਲਾਤੀਨੀ (ੲ) ਰੂਸੀ (ਸ) ਚੀਨੀ
3. ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਾਜਕੋਸ਼ੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨਾਲ ਹੈ?
(ੳ) ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨ (ਅ) ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਖਰਚ
(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ੳ ਅਤੇ ਅ (ਸ) ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਪੂਰਤੀ
4. ਰਾਜਕੋਸ਼ੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ FISCAL POLICY ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ FISCAL ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
(ੳ) ਮੁਦਰਾ (ਅ) ਖਜ਼ਾਨਾ (ੲ) ਆਮਦਨ (ਸ) ਖਰਚ
5. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇਕ ਸਾਧਨ ਹੈ?
(ੳ) ਕਰ ਸਾਧਨ (ਅ) ਗੈਰ ਕਰ ਸਾਧਨ (ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ੳ ਅਤੇ ਅ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
6. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇਕ ਕਰ ਸਾਧਨ ਹੈ?
(ੳ) ਆਬਕਾਰੀ ਕਰ (ਅ) ਆਮਦਨ ਕਰ (ੲ) ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
7. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇਕ ਗੈਰ-ਕਰ ਸਾਧਨ ਹੈ?

(ੳ) ਲਾਇਸੈਂਸ ਫੀਸ (ਅ) ਜੁਰਮਾਨੇ (ੲ) ਪਟਮਿਟ ਫੀਸ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

8. ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਪੈਣ ਤੇ ਆਪਣਾ ਉਧਾਰ ਕਿੱਥੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਾਧਨ (ਅ) ਬਾਹਰੀ ਸਾਧਨ (ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਓ ਅਤੇ ਅ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

9. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਕ ਮਦ ਹੈ?

(ੳ) ਸਰਵਜਨਕ ਕਲਿਆਣ (ਅ) ਸਰਵਜਨਕ ਨਿਰਮਾਣ (ੲ) ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

10. ਘੱਟ ਮੰਗ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਉਪਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਕਰਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ (ਅ) ਘਾਟੇ ਦੀ ਵਿੱਤ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ

(ੲ) ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ (ਸ) ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚ ਵਿੱਚ ਕਮੀ

11. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮੌਦਰਿਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਯੰਤਰ ਹੈ?

(ੳ) ਬੈਂਕ ਦਰ (ਅ) ਤਰਲਤਾ ਅਨੁਪਾਤ (ੲ) ਰੈਪੋ ਦਰ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

12. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟ ਮੰਗ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਬੈਂਕ ਦਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ (ਅ) ਤਰਲਤਾ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਕਮੀ

(ੲ) ਰੈਪੋ ਦਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ (ਸ) ਘੱਟ ਉਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ

13. ਵੱਧ ਮੰਗ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਉਪਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਕਰਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ (ਅ) ਘਾਟੇ ਦੀ ਵਿੱਤ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ

(ੲ) ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਖਰਚਾ ਲਾਭ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
2. ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਉਣ ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
3. ਘਾਟੇ ਦੀ ਵਿੱਤ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਤੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
4. ਕਰਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਘੱਟ ਮੰਗ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
5. ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵੱਧ ਮੰਗ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
6. ਵੱਧ ਮੰਗ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
7. ਰੈਪੋ ਦਰ ਤੋਂ ਭਾਵ ਬੈਂਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਜ ਦਰ ਤੋਂ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
8. ਵੱਧ ਮੰਗ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਦਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
9. ਘੱਟ ਮੰਗ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ..... ਨੀਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਰਾਜਕੋਸ਼ੀ/ਮੌਦਰਿਕ)
2. ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿਆਜ ਦਰ ਨਿਰਧਾਰਨ ਸਬੰਧੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ..... ਨੀਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਮੌਦਰਿਕ/ਰਾਜਕੋਸ਼ੀ)
3. ਘੱਟ ਮੰਗ ਵਿੱਚ ਤਰਲਤਾ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ..... ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਘੱਟ/ਵੱਧ)
4. ਵੱਧ ਮੰਗ ਵਿੱਚ ਸਰਵਜਨਕ ਖਰਚ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ..... ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (ਕਮੀ/ਵਾਧਾ)
5. ਘੱਟ ਮੰਗ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ..... ਮੌਦਰਿਕ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (ਸਸਤੀ/ਮਹਿੰਗੀ)
6. ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਸਬੰਧੀ ਨੀਤੀ ..... ਹੈ। (ਮੌਦਰਿਕ/ਰਾਜਕੋਸ਼ੀ)
7. ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾਂਤ ਉਪਲੱਭਦਤਾ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਮੌਦਰਿਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ..... ਉਪਕਰਣ ਹੈ। (ਮਾਤਰਾਤਮਕ/ਗੁਣਾਤਮਕ)
8. ਬੈਂਕ ਦਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਮੌਦਰਿਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ..... ਉਪਕਰਣ ਹੈ। (ਮਾਤਰਾਤਮਕ/ਗੁਣਾਤਮਕ)

ਪਾਠ-10

ਮੁਦਰਾ-ਅਰਥ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਕਾਰਜ

ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਵਸਤੂ ਵਟਾਂਦਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਉਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ:
(ੳ) ਵਸਤੂਆਂ ਲਈ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਅ) ਵਸਤੂਆਂ ਲਈ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਵਟਾਂਦਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
(ੲ) ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਧਾਤੂਆਂ ਲਈ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
- ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਵਸਤੂ ਵਟਾਂਦਰਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਹੈ?
(ੳ) ਮੰਗ ਦਾ ਦੋਹਰਾ ਸੰਯੋਗ (ਅ) ਮੁੱਲ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਇਕਾਈ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ
(ੲ) ਭੌਤਿਕ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਕਮੀ (ਸ) ਮੁੱਲ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਦੀ ਕਮੀ
- ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮੁਦਰਾ ਪੂਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ:
(ੳ) ਸਿੱਕੇ (ਅ) ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ (ੲ) ਚਾਲੂ ਬੈਂਕ ਜਮਾਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
- ਨਿਸ਼ਨਲਿਖਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਮੁਦਰਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਹੈ?
(ੳ) ਮੁੱਲ ਦਾ ਭੰਡਾਰ (ਅ) ਮੁੱਲ ਦਾ ਹਸਤਾਂਤਰਣ (ੲ) ਮੁੱਲ ਦਾ ਮਾਪ (ਸ) ਸਾਖ ਦਾ ਅਧਾਰ
- ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਨਿਕਟ ਮੁਦਰਾ ਹੈ?
(ੳ) ਸਾਵਧੀ ਜਮਾਂ (ਅ) ਵਟਾਂਦਰਾ ਪੱਤਰ (ੲ) ਖਜ਼ਾਨਾ ਪੱਤਰ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
- ਪੂਰਨ ਕਾਇਆ ਮੁਦਰਾ ਉਹ ਮੁਦਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁਦਰਾ ਮੁੱਲ ਉਸ ਦੇ ਵਸਤੂ ਮੁੱਲ ਨਾਲੋਂ ..... ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
(ੳ) ਘੱਟ (ਅ) ਵੱਧ (ੲ) ਬਰਾਬਰ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
- ਸਾਖ ਮੁਦਰਾ ਉਹ ਮੁਦਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁਦਰਾ ਮੁੱਲ ਉਸ ਦੇ ਵਸਤੂ ਮੁੱਲ ਨਾਲੋਂ ..... ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
(ੳ) ਘੱਟ (ਅ) ਵੱਧ (ੲ) ਬਰਾਬਰ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
- ਭਾਰਤੀ ਰੁਪਇਆ ਹੈ:
(ੳ) ਸਟੈਂਡਰਡ ਸਿੱਕਾ (ਅ) ਟੋਕਨ ਸਿੱਕਾ (ੲ) ਸਟੈਂਡਰਡ ਟੋਕਨ ਸਿੱਕਾ (ਸ) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
- ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੁਦਰਾ ਕਿਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੇਠ ਛਾਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
(ੳ) ਅਨੁਪਾਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (ਅ) ਨਿਊਨਤਮ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪ੍ਰਬੰਧ
(ੲ) ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਜਮਾਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (ਸ) ਸਧਾਰਨ ਜਮਾਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ
- M1 ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
(ੳ) ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਕਰੰਸੀ (ਅ) ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਕਰੰਸੀ + ਮੰਗ ਜਮਾਂ
(ੲ) ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਕਰੰਸੀ + ਮੰਗ ਜਮਾਂ + ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਕੋਲ ਹੋਰ ਜਮਾਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਲੋਈ ਨਹੀਂ
- ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੁਪਇਆ ਦਾ ਨੋਟ ਕੌਣ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ (ਅ) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ੲ) ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕ (ਸ) ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਮੁਦਰਾ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਨੋਟਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
- ਪੂਰਨ ਕਾਇਆ ਮੁਦਰਾ ਉਹ ਮੁਦਰਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਸਤੂ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਮੁਦਰਾ ਮੁੱਲ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
- ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਿੱਕਾ ਇੱਕ ਟੋਕਨ ਸਿੱਕਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

4. ਸਟੈਂਡਰਡ ਸਿੱਕੇ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਮੁੱਲ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
5. ਮੁਦਰਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ, ਨਿਕਟ ਮੁਦਰਾ ਘੱਟ ਤਰਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
6. ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮੁਦਰਾ ਉਹ ਮੁਦਰਾ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਦੇਣਕਰਤਾ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਵਸਤੂ ਵਟਾਂਦਰਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ..... ਸਮੇਂ ਤੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। (ਇੱਕ/ਦੋ)
2. ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਖੋਜ ..... ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। (ਵਸਤੂ ਵਟਾਂਦਰਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ/ਵੰਡ ਪ੍ਰਬੰਧ)
3. ਮੁਦਰਾ ਕੁੱਝ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ..... ਤੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇ। (ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਸਾਧਨ/ਭੰਡਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨ)
4. ਮੁੱਲ ਦਾ ਮਾਪਣ, ਮੁਦਰਾ ਦਾ ..... ਕੰਮ ਹੈ। (ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ/ਗੋਣ)
5. ਮੁੱਲ ਦਾ ਭੰਡਾਰ, ਮੁਦਰਾ ਦਾ ..... ਕੰਮ ਹੈ। (ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ/ਗੋਣ)
6. ਮੁਦਰਾ ਪੂਰਤੀ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਮੁਦਰਾ ਦਾ ..... ਕੋਲ ਸਟਾਕ ਹੋਣਾ। (ਲੋਕਾਂ/ ਮੁਦਰਾ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ)
7. ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਸੰਕੁਚਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ..... ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (M1, M4)

ਪਾਠ-11

ਬੈਂਕਿੰਗ-ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ

ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਹੈ?

(ੳ) ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਮਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ	(ਅ) ਲਾਕਰ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਦੇਣਾ
(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ	(ੳ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
2. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬੈਂਕ ਮੁਦਰਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ?

(ੳ) ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ	(ਅ) ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕ	(ੲ) ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ	(ੳ) ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ
-----------------	----------------	------------------	---------------------
3. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ?

(ੳ) ਬੈਂਕ ਦਰ	(ਅ) ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ	(ੲ) ਸਾਖ ਨਿਰਮਾਣ	(ੳ) ਨਕਦ ਨਿਧੀ ਅਨੁਪਾਤ
-------------	----------------	----------------	---------------------
4. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ਦਾ ਇੱਕ ਕੰਮ ਹੈ?

(ੳ) ਬੈਂਕਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਾ	(ਅ) ਨੋਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ
(ੲ) ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ	(ੳ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
5. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕੰਮ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਜਨਤਾ ਦੇ ਜਮਾਂ ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣਾ	(ਅ) ਮੁਦਰਾ ਪੂਰਤੀ ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨਾ
(ੲ) ਆਖਰੀ ਕਰਜ਼ਦਾਤਾ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ	(ੳ) ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕਾਂ ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨਾ
6. ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਦੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ?

(ੳ) 1905	(ਅ) 1915	(ੲ) 1925	(ੳ) 1935
----------	----------	----------	----------
7. ਸਾਖ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

(ੳ) ਸਾਖ ਦਾ ਸੰਕੁਚਨ ਕਰਨਾ	(ਅ) ਸਾਖ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨਾ
(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ	(ੳ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
8. ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਦੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ?

(ੳ) 1945

(ਅ) 1947

(ੲ) 1951

(ਸ) 1955

9. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?

(ੳ) ਸਰਕਾਰੀ ਬੈਂਕ

(ਅ) ਨਿਜੀ ਬੈਂਕ

(ੲ) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੈਂਕ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕ ਨੋਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
2. ਸਾਵਧੀ ਜਮਾਂ ਤੇ ਚਾਲੂ ਖਾਤੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਵਿਆਜ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
3. ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ਆਖਰੀ ਕਰਜ਼ਦਾਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
4. ਨਕਦ ਨਿਧੀ ਅਨੁਪਾਤ, ਸਾਖ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਗੁਣਾਤਮਕ ਵਿਧੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
5. ਮੁਦਰਾ ਪੂਰਤੀ ਤੇ ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
6. ਸਾਖ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਮਾਤਰਾਤਮਕ ਉਪਾਅ, ਗੁਣਾਤਮਕ ਉਪਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਚੰਗੇ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
7. ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕਾਂ ਕੋਲ ਕਈ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਧਨ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਉਹ ਜਮਾਂ ਖਾਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕਦੋਂ ਵੀ ਪੈਸੇ ਕਢਵਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ..... ਖਾਤਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਾਵਧੀ/ਚਾਲੂ)
2. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੋਟ ..... ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ/ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ)
3. ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ..... ਦੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। (ਜਨਤਾ/ਸਰਕਾਰ)
4. ਨਕਦ ਨਿਧੀ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਸਾਖ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ..... ਕਰਨਾ ਹੈ। (ਵੱਧ/ਘੱਟ)
5. ਜਿਸ ਦਰ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ..... ਦਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਬੈਂਕ/ਬਜ਼ਾਰ)
6. ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣਾ ਅਤੇ ਵੇਚਣਾ ....., ਬਜ਼ਾਰ ਦੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। (ਖੁਲ੍ਹੇ/ਬੰਦ)
7. ਬੈਂਕ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਮਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਉਹ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ਕੋਲ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ..... ਦਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਨਕਦ ਨਿਧੀ ਅਨੁਪਾਤ/ਤਰਲਤਾ ਅਨੁਪਾਤ)
8. ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਦਰ ਨੂੰ ..... ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਘੱਟ/ਵੱਧ)

ਪਾਠ-12

ਸਰਕਾਰੀ ਬਜਟ ਅਤੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ

ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਰਕਾਰੀ ਬਜਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ?

(ੳ) ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ	(ਅ) ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ
(ੲ) ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨਾ	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
2. ਰਾਜਸੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਉਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ:

(ੳ) ਸੰਪਤੀਆਂ ਘੱਟਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ	(ਅ) ਸੰਪਤੀਆਂ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ
(ੲ) ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ੳ ਅਤੇ ੲ
3. ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਰ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ?

(ੳ) ਉਪਹਾਰ ਕਰ	(ਅ) ਵਿਕਰੀ ਕਰ	(ੲ) ਤੋਹਫੇ ਅਤੇ ਦਾਨ	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
--------------	--------------	-------------------	-----------------
4. ਪ੍ਰਤੀਗਾਮੀ ਕਰ ਉਹ ਕਰ ਹੈ, ਜੋ:

(ੳ) ਆਮਦਨ ਦੇ ਵੱਧਣ ਤੇ ਵੱਧਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਹੈ (ਅ) ਆਮਦਨ ਦੇ ਵੱਧਣ ਦੇ ਘੱਟਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਹੈ

(ੲ) ਆਮਦਨ ਦੇ ਵੱਧਣ ਤੇ ਸਮਾਨ ਦਰ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਹੈ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ

5. ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੱਖ ਕਰ ਹੈ?

(ੳ) ਵਿਕਰੀ ਕਰ (ਅ) ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ (ੲ) ਆਮਦਨ ਕਰ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

6. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਕਰ ਹੈ?

(ੳ) ਜਾਇਦਾਦ ਕਰ (ਅ) ਆਮਦਨ ਕਰ (ੲ) ਆਬਕਾਰੀ ਕਰ (ਸ) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

7. ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਉਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ:

(ੳ) ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ (ਅ) ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ

(ੲ) ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪਰਿਸੰਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

8. ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ?

(ੳ) ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ (ਅ) ਉਧਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ

(ੲ) ਵਿਨਿਵੇਸ਼ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

9. ਬਜਟ ਘਾਟਾ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਜਟ ਖਰਚੇ, ਉਸ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲੋਂ ..... ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

(ੳ) ਘੱਟ (ਅ) ਵੱਧ (ੲ) ਬਰਾਬਰ (ਸ) ਸਮਾਨੰਤਰ

10. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਰਾਜਸੀ ਘਾਟੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹੈ?

(ੳ) ਇਹ ਰਾਜਸੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਖਰਚੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ

(ਅ) ਇਹ ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ

(ੲ) ਇਹ ਰਾਜਸੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਰਾਜਸੀ ਖਰਚੇ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੋਣਾ ਹੈ

(ਸ) ਓ ਅਤੇ ਏ ਦੋਵੇਂ

11. ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਘਾਟਾ=

(ੳ) ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ - ਵਿਆਜ ਭੁਗਤਾਨ (ਅ) ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ + ਵਿਆਜ ਭੁਗਤਾਨ

(ੲ) ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ/ਵਿਆਜ ਭੁਗਤਾਨ (ਸ) ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ X ਵਿਆਜ ਭੁਗਤਾਨ

12. ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ, ਉਸ ਦੇ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਘਾਟਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਰਾਜਸੀ ਘਾਟਾ (ਅ) ਰਾਜਕੋਸ਼ੀ ਘਾਟਾ (ੲ) ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਘਾਟਾ (ਸ) ਭੁਗਤਾਨ ਘਾਟਾ

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਵਿਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਉਧਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

2. ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਕਰ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕਰ ਦੀ ਦਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਣਾ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

3. ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਜੀਫਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਖਰਚੇ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

4. ਇੱਕ ਸੰਤੁਲਿਤ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

5. ਪੂੰਜੀਗਤ ਬਜਟ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਦਾ ਵੇਚਵਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

6. ਰਾਜਸੀ ਘਾਟਾ = ਰਾਜਸੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ - ਵਿਆਜ ਭੁਗਤਾਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਆਬਕਾਰੀ ਕਰ ਇੱਕ ..... ਕਰ ਹੈ। (ਪ੍ਰਤੱਖ/ਅਪ੍ਰਤੱਖ)

2. ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਤੇ ਉਸਦੇ ਭਾਰ, ਅਕਾਰ ਅਤੇ ਇਕਾਈ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਕਰ ਨੂੰ ..... ਕਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਮੁੱਲ ਵਾਧਾ/ਵਿਸ਼ੇਸ਼)

3. ਫੀਸ, ਲਾਇਸੈਂਸ ਅਤੇ ਪਰਮਿਟ ..... ਰਾਜਸੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਹਨ। (ਕਰ/ਗੈਰ-ਕਰ)

4. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰੂਤੀ ਕਾਰ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਵੇਚਣ ਨੂੰ ..... ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਵਿਨਿਵੇਸ਼/ਨਿਵੇਸ਼)
5. ਰਾਜਸੀ ਘਾਟਾ = ... (ਰਾਜਸੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ > ਰਾਜਸੀ ਖਰਚ, ਰਾਜਸੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ < ਰਾਜਸੀ ਖਰਚ)

ਪਾਠ-13

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ

ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਸਥਿਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ, ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਵਿੱਚ ਕਿਸਨੂੰ ਅਧਾਰ ਮੰਨ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ	(ਅ) ਸੋਨੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ
(ੲ) ਸੋਨੇ ਅਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ	(ਸ) ਲੋਹੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ
- ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਵਿੱਚ ਧਾਤੂ ਸਮਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

(ੳ) ਖਰੀਦ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ	(ਅ) ਦੋ ਮੁਦਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਨੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ
(ੲ) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਪੂਰਤੀ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ	(ਸ) ਦੋ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ
- ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਦੇ ਬ੍ਰੇਟਨ ਵੁਡਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ:

(ੳ) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਦਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
(ਅ) ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੋਨੇ ਦਾ ਮੁੱਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ
(ੲ) ਇੱਕ ਕਰੰਸੀ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਵਿੱਚ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਉਸਦਾ ਸੋਨਾ ਮੁੱਲ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ
(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
- ਲੋਚਸ਼ੀਲ ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਿਸ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਕਰੰਸੀ ਦੀ ਮੰਗ	(ਅ) ਕਰੰਸੀ ਦੀ ਪੂਰਤੀ
(ੲ) ਸੋਨੇ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਪੂਰਤੀ	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ੳ ਅਤੇ ਅ
- ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਲੋਚਸ਼ੀਲ ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਦੀ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ?

(ੳ) ਅਸਿਥਰਤਾ	(ਅ) ਸਮਸ਼ਟੀ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਕਮੀ
(ੲ) ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਰਤਾ	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
- ਹਾਜ਼ਰ ਬਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਭਾਵ ਉਸ ਬਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ:

(ੳ) ਸਿਰਫ ਮੌਜੂਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ	
(ਅ) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਦਰ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਕਰਦਾ ਹੈ	
(ੲ) ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਤੁਰੰਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ੳ ਅਤੇ ੲ
- ਵਾਅਦਾ ਬਜ਼ਾਰ ਉਹ ਬਜ਼ਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ:

(ੳ) ਸਿਰਫ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ	
(ਅ) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਦਰ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਕਰਦਾ ਹੈ	
(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ੳ ਅਤੇ ਅ	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਲੋਚਸ਼ੀਲ ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਮੰਗ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਮੱਹਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

2. ਸਥਿਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
3. ਲੋਚਸ਼ੀਲ ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
4. ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਅਤੇ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਮੰਗ ਵਿੱਚ ਵਿਪਰੀਤ ਸਬੰਧ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
5. ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵੱਕਰ ਦੀ ਢਲਾਣ ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
6. ਅਸਿਥਰਤਾ ਲੋਚਸ਼ੀਲ ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਮੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
7. ਹਾਜ਼ਰ ਬਜ਼ਾਰ ਵਰਤਮਾਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
8. ਵਾਅਦਾ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਸਬੰਧੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਸਥਿਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਤਿਆਗ ..... ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। (1920/1929)
2. ਸਥਿਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ..... ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਰਕਾਰ/ਬਜ਼ਾਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ)
3. ਲੋਚਸ਼ੀਲ ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਵਿੱਚ ..... ਦੀ ਕਮੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਸਥਿਰਤਾ/ਅਸਿਥਰਤਾ)
4. ਲੋਚਸ਼ੀਲ ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ..... ਦਰ ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਅਸਮਤਾ/ਸਮਤਾ)
5. ਸਮਤਾ ਦਰ ਤੋਂ ਭਾਵ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ..... ਤੋਂ ਹੈ। (ਹੋਣ/ਨਹੀਂ ਹੋਣ)
6. ਪੂਰਵ ਗਿਆਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ..... ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਹਾਜ਼ਰ/ਵਾਅਦਾ)
7. ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਮੰਗ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ..... ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਨਿਵੇਸ਼/ਵਿਨਿਵੇਸ਼)

ਪਾਠ-14

ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਕੀ

ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਵਪਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

(ੳ) ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਅਯਾਤ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਦਾ ਅੰਤਰ	(ਅ) ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਅਯਾਤ ਨਿਰਯਾਤ ਦਾ ਅੰਤਰ
(ੲ) ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਅਯਾਤ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਦਾ ਅੰਤਰ	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
2. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਕੀ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਦ੍ਰਿਸ਼ ਮਦਾਂ	(ਅ) ਅਦ੍ਰਿਸ਼ ਮਦਾਂ	(ੲ) ਪੂੰਜੀਗਤ ਮਦਾਂ	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
-----------------	------------------	------------------	-----------------
3. ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਕੀ ਦੇ ਚਾਲੂ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਅਯਾਤ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ	(ਅ) ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਅਯਾਤ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ
(ੲ) ਇੱਕ ਪੱਖੀ ਭੁਗਤਾਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
4. ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਕੀ ਦੇ ਚਾਲੂ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼	(ਅ) ਕਰਜ਼ੇ	(ੲ) ਬੈਂਕਿੰਗ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਪ੍ਰਵਾਹ	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
--------------------	-----------	---	-----------------
5. ਸਵੈਚਲਿਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਉਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ:

(ੳ) ਲਾਭ ਦੇ ਮੰਤਵ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ	(ਅ) ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਕੀ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ
(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ੳ ਅਤੇ ਅ	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
6. ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਅਨੁਕੂਲ ਮਦਾਂ ਉਹਨਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ:

(ੳ) ਲਾਭ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ

(ਅ) ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਕੀ ਦੀ ਧਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਰਿਣਾਤਮਕ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

(ੲ) ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਕੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

7. ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਕੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ .....ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

(ੳ) ਅਸੰਤੁਲਿਤ

(ਅ) ਸੰਤੁਲਿਤ

(ੲ) ਅਨੁਕੂਲ

(ਸ) ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ

8. ਵਪਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਦੇ ਉਲਟ, ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਕੀ ਇੱਕ ..... ਧਾਰਨਾ ਹੈ।

(ੳ) ਵਿਆਪਕ

(ਅ) ਸੰਕੁਚਿਤ

(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

9. ਜੇਕਰ ਵਪਾਰ ਬਾਕੀ (-) 600 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ 500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਯਾਤਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਕਿੰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ?

(ੳ) 500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ

(ਅ) 600 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ

(ੲ) 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ

(ਸ) 1100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ

10. ਭੌਤਿਕ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਅਯਾਤ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਦੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ..... ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ੳ) ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਕੀ

(ਅ) ਵਪਾਰ ਬਾਕੀ

(ੲ) ਬਜਟ ਘਾਟਾ

(ਸ) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਅਯਾਤ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਦੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਮਦਾਂ ਦਾ ਵਪਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
2. ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਕੀ, ਵਪਾਰ ਬਾਕੀ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਵਿਆਪਕ ਧਾਰਨਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
3. ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਕੀ ਵਿੱਚ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
4. ਇੱਕ-ਪੱਖੀ ਲੈਣ ਦੇਣ ਨੂੰ ਪੂੰਜੀ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
5. ਬਾਕੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਟਾਟਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫਰਮ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
6. ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਕੀ ਵਿੱਚ ਅਸੰਤੁਲਨ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਘਾਟੇ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
7. ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਕੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
8. ਵਪਾਰ ਬਾਕੀ ਵਿੱਚ ਅਸੰਤੁਲਨ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਉਹ ਖਾਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਅਯਾਤ-ਨਿਰਯਾਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੱਖੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ..... ਖਾਤਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਚਾਲੂ/ਪੂੰਜੀ)
2. ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਨੂੰ ..... ਮਦਾਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਧਨਾਤਮਕ/ਰਿਣਾਤਮਕ)
3. ਜਦੋਂ ਅਯਾਤਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ, ਨਿਰਯਾਤਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨਾਲੋਂ ..... ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਪਾਰ ਬਾਕੀ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇਗਾ। (ਵੱਧ/ਘੱਟ)
4. ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਕੀ, ਵਪਾਰ ਬਾਕੀ ਨਾਲੋਂ ..... ਧਾਰਨਾ ਹੈ। (ਸੰਕੁਚਿਤ/ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ)
5. ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ..... ਦਾ ਮੱਹਤਵ ਵੱਧ ਹੈ। (ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਕੀ/ਵਪਾਰ ਬਾਕੀ)

ਭਾਗ-2

ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ

ਪਾਠ-1

ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਲਗਭਗ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਤਕ ਰਿਹਾ?
(ੳ) 100 ਸਾਲ (ਅ) 150 ਸਾਲ (ੲ) 200 ਸਾਲ (ਸ) 250 ਸਾਲ
2. ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਕਿਸ ਦਾ ਨਿਰਯਾਤ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ?
(ੳ) ਕੱਚੇ ਮਾਲ (ਅ) ਤਿਆਰ ਮਾਲ (ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
3. ਭਾਰਤ ਕਿਹੜੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆ?
(ੳ) 1947 (ਅ) 1950 (ੲ) 1951 (ਸ) 1965
4. ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਚਾਵਲ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕਿੰਨੇ ਲੱਖ ਟਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ?
(ੳ) 210 ਲੱਖ ਟਨ (ਅ) 220 ਲੱਖ ਟਨ (ੲ) 230 ਲੱਖ ਟਨ (ਸ) 240 ਲੱਖ ਟਨ
5. ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕਿੰਨੇ ਲੱਖ ਟਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ?
(ੳ) 61 ਲੱਖ ਟਨ (ਅ) 62 ਲੱਖ ਟਨ (ੲ) 63 ਲੱਖ ਟਨ (ਸ) 64 ਲੱਖ ਟਨ
6. ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਲਗਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਚਲਾਈ ਸੀ?
(ੳ) ਜ਼ਮੀਂਦਾਰੀ (ਅ) ਮਹਿਲਵਾੜੀ (ੲ) ਰੈਅਤਵਾੜੀ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
7. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਉਪਭੋਗਤਾ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਖੰਡ (ਅ) ਕਪੜਾ (ੲ) ਮਾਚਿਸ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
8. ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?
(ੳ) 220 ਰੁਪਏ (ਅ) 230 ਰੁਪਏ (ੲ) 240 ਰੁਪਏ (ਸ) 250 ਰੁਪਏ
9. ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵੱਧ ਰਹੀ ਸੀ?
(ੳ) 0.3 (ਅ) 0.4 (ੲ) 1.3 (ਸ) 2.3

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
2. ਅਜ਼ਾਦੀ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
3. ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਇਕ ਵਿਕਸਿਤ ਖੇਤੀ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
4. ਲੋਹਾ ਅਤੇ ਇਸਪਾਤ ਨੂੰ ਅਧਾਰਭੂਤ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
5. ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਆਪਣੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦੇ ਚੰਗੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਹੋਏ ਸਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ..... ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। (81/91)
2. ਭਾਰਤ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦੇ ..... ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਏ। (ਚੰਗੇ/ਮਾੜੇ)
3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ..... ਤੋਂ ਬਾਦ ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। (1911/1921)
4. ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਨ ਤੇ ..... ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਕਰ ਲਗਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। (ਘੱਟ/ਵੱਧ)
5. ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਇਕ ..... ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਸੀ। (ਖੇਤੀ/ਉਦਯੋਗ)
6. ਅਲਪਵਿਕਸਿਤ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ..... ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਉੱਚਾ/ਨੀਵਾ)

ਪਾਠ-2

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਨਿਯੋਜਨ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾ ਆਯੋਗ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਦੋਂ ਹੋਈ?
(ੳ) 1947 (ਅ) 1949 (ੲ) 1950 (ਸ) 1951
2. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾ ਆਯੋਗ ਦਾ ਮੁੱਖੀ ਕੌਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ (ਅ) ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ (ੲ) ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ (ਸ) ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ
3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾ ਆਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਆਖਰੀ ਪੰਜਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਕਿਹੜੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ?
(ੳ) 11 ਵੀਂ (ਅ) 12 ਵੀਂ (ੲ) 13 ਵੀਂ (ਸ) 14 ਵੀਂ
4. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਦੋਂ ਹੋਈ?
(ੳ) 2014 (ਅ) 2015 (ੲ) 2016 (ਸ) 2017
5. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਮੁੱਖੀ ਕੌਣ ਹਨ?
(ੳ) ਅਰੁਣ ਜੇਟਲੀ (ਅ) ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ (ੲ) ਜੈ ਰਾਮ ਰਮੇਸ਼ (ਸ) ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ
6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ ਦਾ ਵਰਤਮਾਨ ਉਪ-ਮੁੱਖੀ ਕੌਣ ਹੈ?
(ਅ) ਅਮਿਤਾਭ ਭੱਟਾਚਾਰੀਆ (ਅ) ਰਾਜੀਵ ਕੁਮਾਰ (ੲ) ਅਜੀਤ ਡੋਭਾਲ (ਸ) ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ
7. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਭਾਰਤੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਇਕ ਸਧਾਰਨ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ?
(ੳ) ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ (ਅ) ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਮੀ
(ੲ) ਗਰੀਬੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ (ਸ) ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ
8. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਭਾਰਤੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਇਕ ਸਧਾਰਨ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ?
(ੳ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ (ਅ) ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ
(ੲ) ਆਰਥਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
9. ਭਾਰਤੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਦਾ ..... ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ।
(ੳ) ਇਕ ਪੱਖੀ (ਅ) ਦੋ-ਪੱਖੀ (ੲ) ਤ੍ਰੈ-ਪੱਖੀ (ਸ) ਬਹੁ-ਪੱਖੀ
10. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਭਾਰਤੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਇਕ ਸਫਲਤਾ ਹੈ?
(ੳ) ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ (ਅ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ
(ੲ) ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
11. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਭਾਰਤੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਇਕ ਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ?
(ੳ) ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ (ਅ) ਆਤਮ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ
(ੲ) ਅਧਾਰਭੂਤ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਨਾ ਹੋਣਾ (ਸ) ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਰਤਾ
12. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਭਾਰਤੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਇਕ ਅਸਫਲਤਾ ਹੈ?
(ੳ) ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਵਾਧਾ (ਅ) ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ
(ੲ) ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
13. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਭਾਰਤੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਇਕ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ?
(ੳ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ (ਅ) ਗਰੀਬੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ

(ੲ) ਆਰਥਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ

(ਸ) ਖੇਤਰੀ ਅਸਮਾਨਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ

14. ਗਿਆਰਵੀਂ ਪੰਜਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਲੋਕ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਨ?

(ੳ) 2 ਕਰੋੜ

(ਅ) 3 ਕਰੋੜ

(ੲ) 4 ਕਰੋੜ

(ਸ) 5 ਕਰੋੜ

15. ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਦਰ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹੀ ਹੈ?

(ੳ) 2.3

(ਅ) 3.3

(ੲ) 4.3

(ਸ) 5.3

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕਰਦੀ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
2. ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ ਦੇ ਕੁੱਲ 8 ਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
3. ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਖਰੀ ਪੰਜਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਸਾਲ 2007-12 ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
4. ਭਾਰਤੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਖੇਤਰੀ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
5. ਭਾਰਤੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
7. ਭਾਰਤ ਆਪਣੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
8. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
9. ਭਾਰਤ ਆਪਣੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਆਰਥਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਯੋਜਨਾ ਆਯੋਗ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ ਦੋਨੋਂ ..... ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ। (ਸਰਕਾਰੀ/ਅਰਧ-ਸਰਕਾਰੀ)
2. ਯੋਜਨਾ ਆਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪੰਜਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ .....ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। (1950/1951)
3. ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਆਯੋਗ ਦਾ ਮੁੱਖੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ..... ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ/ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ)
4. ਭਾਰਤੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ..... ਕਰਨਾ ਹੈ। (ਕਮੀ/ਵਾਧਾ)
5. ਭਾਰਤੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੂੰਜੀ ਭੰਡਾਰ ਵਿੱਚ ..... ਕਰਨਾ ਹੈ। (ਵਾਧਾ/ਕਮੀ)
6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਮਾਜਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ..... ਹੈ। (ਹੋਇਆ/ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ)
7. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਖੇਤਰੀ ਵਿਕਾਸ ..... ਹੈ। (ਹੋਇਆ/ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ)
8. ਭਾਰਤ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਖੇਤਰੀ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ..... ਸਕਿਆ ਹੈ। (ਕਰ/ ਨਹੀਂ ਕਰ)
9. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਧਾਰਭੂਤ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਿਕਾਸ ..... ਹੈ। (ਹੋਇਆ/ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ)

ਪਾਠ-3

ਖੇਤੀ: ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਨੀਤੀਆਂ

ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. **AGRICULTURE** ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ **AGRI** ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

(ੳ) ਖੇਤ

(ਅ) ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ

(ੲ) ਖੇਤੀ ਕਰਨਾ

(ਸ) ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਕਰਨਾ

2. **AGRICULTURE** ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ **CULTURE** ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

(ੳ) ਖੇਤ

(ਅ) ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ

(ੲ) ਖੇਤੀ ਕਰਨਾ

(ਸ) ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਕਰਨਾ

3. 1950 ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾਂ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ?

- (ੳ) 39% (ਅ) 49% (ੲ) 59% (ਸ) 69%
4. ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਲਗਭਗ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਨਸੰਖਿਆ ਖੇਤੀ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ?
(ੳ) 20% (ਅ) 50% (ੲ) 80% (ਸ) 100%
5. ਚਾਹ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਥਾਂ ਹੈ?
(ੳ) ਪਹਿਲੀ (ਅ) ਦੂਜੀ (ੲ) ਤੀਜੀ (ਸ) ਚੌਥੀ
6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕਰਣ ਕਦੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
(ੳ) 1947 (ਅ) 1951 (ੲ) 1964 (ਸ) 1969
7. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕਰਣ ਕਦੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
(ੳ) 1973 (ਅ) 1975 (ੲ) 1980 (ਸ) 1991
8. ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਖੇਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਸਾਧਨਾਂ ਤੇ ਵੱਧ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਸੰਸਥਾਗਤ ਸਾਧਨ (ਅ) ਗੈਰ-ਸੰਸਥਾਗਤ ਸਾਧਨ
(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
9. ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
(ੳ) ਤਕਨੀਕੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ (ਅ) ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ
(ੲ) ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ (ਸ) ਮੌਸਮੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ
10. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਪਿਛੜੇਪਨ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ?
(ੳ) ਖੇਤਾਂ ਦਾ ਛੋਟਾ ਅਕਾਰ (ਅ) ਸਿੰਚਾਈ ਦੀਆਂ ਘੱਟ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ
(ੲ) ਪੁਰਾਣੇ ਖੇਤੀ ਯੰਤਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
11. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਪਿਛੜੇਪਨ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ?
(ੳ) ਵਪਾਰਕ ਖੇਤੀ (ਅ) ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ
(ੲ) ਭੂਮੀ ਤੇ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦਾ ਵੱਧ ਦਬਾਅ (ਸ) ਭੂ-ਮਾਲਕੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ
12. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਭੂਮੀ ਤੇ ਸਿੰਚਾਈ ਦੀਆਂ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ?
(ੳ) 10% (ਅ) 25% (ੲ) 32% (ਸ) 46%
13. ਭਾਰਤ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਕਦੋਂ ਬਣਿਆ?
(ੳ) 1985 (ਅ) 1991 (ੲ) 1995 (ਸ) 2001
14. ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਪਿਛੜੇਪਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਉਪਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਭੂਮੀ ਤੇ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨਾ (ਅ) ਖੇਤੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ
(ੲ) ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
15. ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਪਿਛੜੇਪਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਉਪਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਪਾਰ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਉਣਾ (ਅ) ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ
(ੲ) ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
16. ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਪਿਛੜੇਪਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹੜਾ ਉਪਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?
(ੳ) ਖੇਤੀ ਯੋਗ ਭੂਮੀ ਦੇ ਅਕਾਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ (ਅ) ਸਿੰਚਾਈ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ
(ੲ) ਚੰਗੇ ਉਪਜ ਵਾਲੇ ਬੀਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
17. ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਪਿਛੜੇਪਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹੜਾ ਉਪਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?

(ੳ) ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਖੇਤੀ (ਅ) ਮਸ਼ੀਨੀਕਰਨ (ੲ) ਖੇਤੀ ਦਾ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

18. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਵੀਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੀਤੀ ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ?

(ੳ) 1998 (ਅ) 1999 (ੲ) 2000 (ਸ) 2001

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪੁਸ਼ਨ

1. ਖੇਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
2. ਖੇਤੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਅਸਥਿਰਤਾ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
4. ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਆਧੁਨਿਕ ਖੇਤੀ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
5. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਵਿਕਰੀ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਸੱਮਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
6. ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਵਜਨਕ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਭਾਰੀ ਕਮੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
7. ਖੇਤੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੰਚਾਈ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
8. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਕਮੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
9. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
10. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖੇਤੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਮਹਿੰਗਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪੁਸ਼ਨ

1. ਖੇਤੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ..... ਹੈ। (ਹੋਇਆ/ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ)
2. ਚਾਵਲ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ..... ਨੰਬਰ ਹੈ। (ਪਹਿਲਾ/ਦੂਜਾ)
3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੇਤੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ..... ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਘੱਟ/ਵੱਧ)
4. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ..... ਢੰਗ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਆਧੁਨਿਕ/ਪੁਰਾਣੇ)
5. ਕੀਮਤ ..... ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਇਕ ਸਹੀ ਮੁੱਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਸਥਿਰਤਾ/ਅਸਥਿਰਤਾ)
6. .... ਢੰਗ ਨਾਲ ਖੇਤੀ, ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਦੀਆਂ ਕਈ ਸੱਮਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। (ਪੁਰਾਣੇ/ ਆਧੁਨਿਕ)
7. ਖੇਤੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ..... ਪੱਧਰ ਦੇ ਬੀਜ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਏ। (ਉੱਚੇ/ਨੀਵੇਂ)
8. ਖੇਤੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ..... ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। (ਪਰੰਪਰਾਵਾਦੀ/ ਵਿਗਿਆਨਿਕ)

ਪਾਠ-4

ਉਦਯੋਗ: ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਸੱਮਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਨੀਤੀਆਂ

ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪੁਸ਼ਨ

1. ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਖੇਤਰ (ਅ) ਗੌਣ ਖੇਤਰ (ੲ) ਸੇਵਾ ਖੇਤਰ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
2. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇਕ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਲਾਭ ਹੈ?

(ੳ) ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸਥਿਰਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਉਣਾ (ਅ) ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਦਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ
(ੲ) ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਸੰਤੁਲਿਤ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
3. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਖੇਤਰ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਵੱਧ ਸਥਿਰਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ (ਅ) ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ (ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

4. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
 (ੳ) ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ (ਅ) ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ (ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
5. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਪਿਛੜੇਪਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਇਕ ਕਾਰਨ ਹੈ?
 (ੳ) ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਕਮੀ (ਅ) ਆਰਥਿਕ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ
 (ੲ) ਪੂੰਜੀ ਦੀ ਕਮੀ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
6. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
 (ੳ) ਉਦਯੋਗਿਕ ਰੋਗੀਪੁਣਾ (ਅ) ਉਦਯੋਗਿਕ ਉਤਪਾਦਨ ਸ਼ਕਤੀ
 (ੲ) ਉਦਯੋਗਿਕ ਝਗੜੇ (ਸ) ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਤਤਾਲਾਂ
7. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਪਿਛੜੇਪਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ?
 (ੳ) ਕਾਬਿਲ ਉੱਦਮੀ (ਅ) ਪੁਰਾਣਾ ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚਾ
 (ੲ) ਉਦਯੋਗਿਕ ਝਗੜੇ (ਸ) ਉਤਪਾਦਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਹੋਣਾ
8. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਪਿਛੜੇਪਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
 (ੳ) ਨਿਜੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਕੇ (ਅ) ਸਰਕਾਰੀ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਿਤ ਕਰਕੇ
 (ੲ) ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਵਾ ਕੇ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
9. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਕੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਪਿਛੜੇਪਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
 (ੳ) ਮਾਨਵੀ ਸਾਧਨ (ਅ) ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨ (ੲ) ਭੌਤਿਕ ਸਾਧਨ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
10. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ?
 (ੳ) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੂੰਜੀ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ (ਅ) ਅਧਾਰਭੂਤ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ
 (ੲ) ਨਵੇਂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
11. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ?
 (ੳ) ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਤਕਨੀਕੀ ਸਮਝੌਤੇ (ਅ) ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ
 (ੲ) ਉਧਾਰ ਦੀ ਸਹੂਲਤ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
2. ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
3. ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਪੂੰਜੀ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
4. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਪਿਛੜੇਪਨ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਕੜਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
5. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਬਣਿਆ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
6. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਵਜਨਕ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
7. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਯਾਤ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
8. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਦਦ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
9. ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
10. ਭਾਰੀ ਅਤੇ ਅਧਾਰਭੂਤ ਉਦਯੋਗਾਂ ਤੋਂ ਭਾਵ ਛੋਟੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਤੋਂ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ..... ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਵਾਧਾ/ਕਮੀ)

2. ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ..... ਅਧਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਕਮਜ਼ੋਰ/ਮਜ਼ਬੂਤ)
3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ..... ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਪਿਛੜੇਪਨ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਹੈ। (ਕੁਸ਼ਲਤਾ/ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ)
4. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ..... ਹੈ। (ਹੁੰਦੀ/ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ)
5. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ..... ਅਧਾਰਿਤ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਕੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਪਿਛੜੇਪਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਨਿਰਯਾਤ/ਆਯਾਤ)
6. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ..... ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਸੰਤੁਲਿਤ/ਅਸੰਤੁਲਿਤ)
7. ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉੱਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ..... ਉਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਮਹਿੰਗਾ/ਸਸਤਾ)
8. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਆਧੁਨਿਕ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦਾ ..... ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਆਯਾਤ/ਨਿਰਯਾਤ)
9. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ..... ਉਦਯੋਗ ਮੱਹਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। (ਛੋਟੇ/ਭਾਰੀ)
10. ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ..... ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (ਕਰਨੀ/ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ)

ਪਾਠ- 5

ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ

ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪੁਸ਼ਨ

1. ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
  - (ੳ) ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਨੀਤੀ
  - (ਅ) ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਨੀਤੀ
  - (ੲ) ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਨੀਤੀ
  - (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
2. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ?
  - (ੳ) ਤੇਜ਼ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ
  - (ਅ) ਤੇਜ਼ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ
  - (ੲ) ਉਦਯੋਗਾਂ ਲਈ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ
  - (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
3. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ?
  - (ੳ) ਨਿਜੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਨਿਯੰਤਰਣ
  - (ਅ) ਸੰਤੁਲਿਤ ਵਿਕਾਸ
  - (ੲ) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੂੰਜੀ ਤੋਂ ਨਿਯੰਤਰਣ
  - (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
4. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਦੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
  - (ੳ) 1948
  - (ਅ) 1956
  - (ੲ) 1971
  - (ਸ) 1991
5. 1948 ਦੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ?
  - (ੳ) 2
  - (ਅ) 3
  - (ੲ) 4
  - (ਸ) 5
6. 1948 ਦੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
  - (ੳ) ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ
  - (ਅ) ਨਿਜੀ ਖੇਤਰ
  - (ੲ) ਨਿਜੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ
  - (ਸ) ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿਜੀ ਖੇਤਰ
7. 1948 ਦੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
  - (ੳ) 2
  - (ਅ) 3
  - (ੲ) 4
  - (ਸ) 5

8. ਭਾਰਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਦੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
 (ੳ) 1948 (ਅ) 1956 (ੲ) 1971 (ਸ) 1991
9. ਭਾਰਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਿਹੜੀ ਪੰਜਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ?
 (ੳ) ਪਹਿਲੀ (ਅ) ਦੂਜੀ (ੲ) ਤੀਜੀ (ਸ) ਚੌਥੀ
10. 1956 ਦੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ?
 (ੳ) 2 (ਅ) 3 (ੲ) 4 (ਸ) 5
11. 1956 ਦੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
 (ੳ) 14 (ਅ) 17 (ੲ) 20 (ਸ) 25
12. 1956 ਦੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਜੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
 (ੳ) 10 (ਅ) 12 (ੲ) 15 (ਸ) 17
13. ਭਾਰਤ ਨੇ ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਦੋਂ ਕੀਤਾ?
 (ੳ) 1948 (ਅ) 1956 (ੲ) 1981 (ਸ) 1991
14. ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ?
 (ੳ) ਉਦਾਰੀਕਰਨ (ਅ) ਨਿਜੀਕਰਨ (ੲ) ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
15. ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਉਪਾਅ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ?
 (ੳ) ਸਰਵਜਨਕ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਕਰਨਾ (ਅ) ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ
 (ੲ) ਪੰਜੀਕਰਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
16. ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਉਪਾਅ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ?
 (ੳ) ਛੋਟੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ (ਅ) ਆਯਾਤ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ
 (ੲ) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਛੁੱਟ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
17. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਧਿਨਿਯਮ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
 (ੳ) 1947 (ਅ) 1949 (ੲ) 1950 (ਸ) 1951
18. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
 (ੳ) 1950 (ਅ) 1951 (ੲ) 1952 (ਸ) 1953
19. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ?
 (ੳ) ਪਿਛੜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ (ਅ) ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਸਮਾਨਤਾ ਲਿਆਉਣਾ
 (ੲ) ਲਘੂ ਅਤੇ ਕੁਟੀਰ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਉਣਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
20. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਨੀਤੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ?
 (ੳ) ਔਖੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ (ਅ) ਲੰਬੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ (ੲ) ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਉਦੇਸ਼ ਵਾਲੀ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਮਾਜਿਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਨਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
- ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਸਿਰਫ ਵੱਡੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਲਈ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
- ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੂੰਜੀ ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
- 1948 ਦੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਿਜੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
- 1948 ਦੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਾ ਲੈਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

6. 1956 ਦੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
7. 1956 ਦੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਜੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
8. ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਏਕਾਧਿਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
9. ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੂੰਜੀ ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
10. ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
11. ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
12. ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਹਿਯੋਗ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
13. ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਨਿਯੰਤਰਣਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
14. ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਜੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ..... ਹੈ। (ਕਰਦੀ/ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ)
2. ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨਿਜੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ..... (ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੀ ਹੈ/ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੰਦੀ ਹੈ)
3. 1948 ਦੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ..... ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ ਕੀਤਾ। (ਰੁਜ਼ਗਾਰ/ਟੈਰਿਫ)
4. 1948 ਦੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ..... ਉਪਰੀ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। (ਸਮਾਜਿਕ/ਧਾਰਮਿਕ)
5. ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ..... ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। (ਦੇਸ਼ੀ/ਵਿਦੇਸ਼ੀ)
6. ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ..... ਕੀਤਾ ਗਿਆ। (ਸ਼ੁਰੂ/ਖਤਮ)
7. ਉਦਯੋਗਿਕ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਨੀਤੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ..... ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਨਿਯਮਿਤ/ਅਨਿਯਮਿਤ)
8. ਉਦਯੋਗਿਕ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਰੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣਾ ..... ਸੀ। (ਜ਼ਰੂਰੀ/ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ)
9. ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਬਹੁਤ ..... ਸੀ। (ਘੱਟ/ਵੱਧ)
10. ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ..... ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ। (ਸੰਤੁਲਿਤ/ਅਸੰਤੁਲਿਤ)
11. ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਨੀਤੀ ਦਾ ਲਾਭ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ..... ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੋਇਆ। (ਅਮੀਰ/ਗਰੀਬ)
12. 1956 ਦੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ..... ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਸੀ। (ਸੰਤੁਲਿਤ/ਅਸੰਤੁਲਿਤ)

ਪਾਠ- 6

ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰ 1991 ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ

ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਭਾਰਤੀ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ?
(ੳ) 1948   (ਅ) 1956   (ੲ) 1981   (ਸ) 1991
2. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਜਾਂ ਨਵੀਨ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
(ੳ) ਉਦਾਰੀਕਰਨ   (ਅ) ਨਿਜੀਕਰਨ   (ੲ) ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ   (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ?

- (ੳ) ਸਰਕਾਰੀ ਉਦਮਾਂ ਦੀ ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ ਕਰਕੇ (ਅ) ਸਰਕਾਰੀ ਉਦਮਾਂ ਦੇ ਵੱਧਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਕੇ
 (ੲ) ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਾ ਕਰ ਪਾਉਣ ਕਰਕੇ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
4. ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸਨੂੰ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ?
 (ੳ) ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ (ਅ) ਨਿਜੀ ਖੇਤਰ (ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਹਾਂ (ਸ) ਸਿਰਫ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ
5. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ?
 (ੳ) 1956 (ਅ) 1971 (ੲ) 1981 (ਸ) 1991
6. ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਹੇਠ ਹੁਣ ਕਿੰਨੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।
 (ੳ) 2 (ਅ) 3 (ੲ) 4 (ਸ) 5
7. ਉਦਾਰੀਕਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਹੇਠ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।
 (ੳ) 5 ਲੱਖ (ਅ) 5 ਕਰੋੜ (ੲ) 50 ਕਰੋੜ (ਸ) 100 ਕਰੋੜ
8. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਿਜੀਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ?
 (ੳ) 1947 (ਅ) 1951 (ੲ) 1981 (ਸ) 1991
9. ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਉਦਯੋਗ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਹਨ?
 (ੳ) 2 (ਅ) 5 (ੲ) 7 (ਸ) 12
10. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ?
 (ੳ) 1949 (ਅ) 1965 (ੲ) 1971 (ਸ) 1991
11. ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
 (ੳ) 25 (ਅ) 60 (ੲ) 80 (ਸ) 100
12. ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਹੈ?
 (ੳ) ਪਹਿਲੀ (ਅ) ਤੀਜੀ (ੲ) ਪੰਜਵੀਂ (ਸ) ਦਸਵੀਂ
13. ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਲਾਭ ਹੋਇਆ?
 (ੳ) ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਦਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ (ਅ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ
 (ੲ) ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
14. ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਲਾਭ ਹੋਇਆ?
 (ੳ) ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਮੁਕਾਬਲਾ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ (ਅ) ਰਾਜਕੋਸ਼ੀ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ਕਮੀ
 (ੲ) ਅਸਮਾਨਤਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
15. ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ?
 (ੳ) ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ (ਅ) ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ
 (ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
16. ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ?
 (ੳ) ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ (ਅ) ਨਿਜੀ ਖੇਤਰ
 (ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
17. ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਤਕਨੀਕ ਨੂੰ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ?
 (ੳ) ਕਿਰਤ ਪ੍ਰਧਾਨ (ਅ) ਪੂੰਜੀ ਪ੍ਰਧਾਨ
 (ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
2. ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰ ਅਪਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਕਮੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
3. ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਏਕਾਧਿਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
4. ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
5. ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੂੰਜੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਆਯਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਛੋਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
6. ਨਿਜੀਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਲਿਆਉਣਾ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
7. ਨਿਜੀਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਹੇਠ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਉੱਦਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਜੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
8. ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਹੇਠ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਟੈਰਿਫ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
9. ਭਾਰਤ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸਨ 2000 ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
10. ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਹੋਈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
11. ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਗਈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
12. ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਉਣ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਢਾਂਚੇ ਤੇ ਮੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
13. ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਉਣ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
14. ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਉਣ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਖਾੜੀ ਸੰਕਟ ..... ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ। (1990-91/2000-01)
2. ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਰਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ..... ਕੀਤਾ/ਕੀਤੀ। (ਵਾਧਾ/ਕਮੀ)
3. ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ..... ਕਰ ਦਿੱਤਾ। (ਘੱਟ/ਵੱਧ)
4. ਨਿਜੀਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਹੇਠ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ..... ਕੀਤਾ ਗਿਆ। (ਛੋਟਾ/ਵੱਡਾ)
5. ਨਿਜੀਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਹੇਠ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ..... ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਾ ਕੀਤਾ। (ਨਿਵੇਸ਼/ਵਿਨਿਵੇਸ਼)
6. ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ..... ਕਰਨਾ ਸੀ। (ਘੱਟ/ਵੱਧ)
7. ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਇਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ..... ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਜੋੜਿਆ/ਤੋੜਿਆ)
8. ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ..... ਹੋਈ/ਹੋਇਆ। (ਕਮੀ/ਵਾਧਾ)
9. ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਭੰਡਾਰ ਵਿੱਚ ..... ਹੋਈ/ਹੋਇਆ। (ਕਮੀ/ਵਾਧਾ)
10. ਭਾਰਤ ਨੇ ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ..... ਕਰਕੇ ਅਪਣਾਈ ਸੀ। (ਸਹਿਯੋਗ/ਦਬਾਅ)
11. ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਉਣ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ..... ਹੋ ਗਈ। (ਵੱਧ/ਘੱਟ)

ਪਾਠ- 7

ਗਰੀਬੀ

ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਇਕ ਇਨਸਾਨ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਮੂਲਭੂਤ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ?
(ੳ) 3 (ਅ) 4 (ੲ) 5 (ਸ) 6
2. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮੂਲਭੂਤ ਲੋੜ ਹੈ?

- (ੳ) ਰੋਟੀ (ਅ) ਕਪੜਾ (ੲ) ਮਕਾਨ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
3. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮੂਲਭੂਤ ਲੋੜ ਹੈ?
(ੳ) ਸਿੱਖਿਆ (ਅ) ਸਿਹਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ (ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
4. ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਿੰਨੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
(ੳ) 3 (ਅ) 4 (ੲ) 5 (ਸ) 6
5. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬੀ ਰੋਖਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਉਪਭੋਗ ਖਰਚ (ਅ) ਉਤਪਾਦਨ ਲਾਗਤ (ੲ) ਬੱਚਤ (ਸ) ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਪੱਧਰ
6. ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਲਈ ਕੈਲੋਰੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
(ੳ) 3000 (ਅ) 3600 (ੲ) 2045 (ਸ) 2435
7. ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰ ਲਈ ਕੈਲੋਰੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
(ੳ) 3000 (ਅ) 3600 (ੲ) 2045 (ਸ) 2435
8. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਇਕ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ?
(ੳ) ਘੱਟ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ (ਅ) ਮੂਲਭੂਤ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਾ ਹੋਣਾ
(ੲ) ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ (ਸ) ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ
9. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਹੈ?
(ੳ) ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧਦੀ ਹੋਈ ਜਨਸੰਖਿਆ (ਅ) ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਾ ਹੋਣਾ
(ੲ) ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਾਧਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
10. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਾਅ ਹੈ?
(ੳ) ਆਰਥਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨਾ (ਅ) ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਕਰਨਾ
(ੲ) ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
11. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਾਅ ਹੈ?
(ੳ) ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ (ਅ) ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਲਈ ਨਿਊਨਤਮ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦਰ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ
(ੲ) ਰਾਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
12. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵਰਨਜਯੰਤੀ ਗ੍ਰਾਮ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਯੋਜਨਾ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ?
(ੳ) 1998 (ਅ) 1999 (ੲ) 2000 (ਸ) 2001
13. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪੂਰਨ ਗ੍ਰਾਮੀਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਯੋਜਨਾ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ?
(ੳ) 2001 (ਅ) 2002 (ੲ) 2003 (ਸ) 2004
14. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਧਾਨਮੰਤਰੀ ਗ੍ਰਾਮੋਦਯ ਯੋਜਨਾ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ?
(ੳ) 2001 (ਅ) 2002 (ੲ) 2003 (ਸ) 2004

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਨਿਰਪੇਖ ਗਰੀਬੀ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬੀ ਦਾ ਮਾਪ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
- ਸਦਾ ਗਰੀਬਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਭਿਖਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
- ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਮੂਲਭੂਤ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗਰੀਬੀ ਰੋਖਾ ਤੋਂ ਉਪਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
- ਉਪਭੋਗ ਖਰਚ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
- ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

6. ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
7. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
8. ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚੋਂ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
9. ਸਵਰਨਜਯੰਤੀ ਗ੍ਰਾਮ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
10. ਵੀਹ ਸੂਤਰੀ ਆਰਥਿਕ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ 1985 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. UNO ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ..... ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗਰੀਬ ਦੇਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (455/855)
2. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰ ਲਈ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਲਗਭਗ..... ਰੁਪਏ ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (1000/2000)
3. ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਮੂਲਭੂਤ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਉਹ ਤੋਂ ..... ਹੁੰਦੇ ਹਨ। (ਉੱਪਰ/ਹੇਠਾਂ)
4. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਧਨ ਦੀ ਵੰਡ ..... ਹੈ। (ਸਮਾਨ/ਅਸਮਾਨ)
5. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਧਾਰਭੂਤ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ..... ਹੈ। (ਅਧਿਕਤਾ/ਕਮੀ)
6. ਗਰੀਬੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ..... ਪ੍ਰਧਾਨ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (ਕਿਰਤ/ਪ੍ਰਜੀ)
7. ਗਰੀਬੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ..... ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (ਨਿਊਨਮਤ/ਅਧਿਕਤਮ)
8. ਮਨਚੇਗਾ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ..... ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (100/150)

ਪਾਠ- 8

ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ: ਪੇਂਡੂ ਵਿੱਤ ਅਤੇ ਸਾਖ ਸੁਵਿਧਾ

ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ?

(ੳ) ਸਹੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ	(ਅ) ਸਹੀ ਵਿਆਜ ਦਰ ਤੇ
(ੲ) ਸਹੀ ਸਮੇਂ ਤੇ	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
2. ਪੇਂਡੂ ਸਾਖ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ?

(ੳ) 2	(ਅ) 3	(ੲ) 4	(ਸ) 5
-------	-------	-------	-------
3. ਅਲਪਕਾਲੀਨ ਸਾਖ ਦੀ ਅਵਧੀ ਕਿੰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

(ੳ) 15 ਮਹੀਨੇ	(ਅ) 10 ਸਾਲ	(ੲ) 15 ਸਾਲ	(ਸ) 20 ਸਾਲ
--------------	------------	------------	------------
4. ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਸਾਖ ਦੀ ਅਵਧੀ ਕਿੰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

(ੳ) 5 ਸਾਲ	(ਅ) 8 ਸਾਲ	(ੲ) 10 ਸਾਲ	(ਸ) 12 ਸਾਲ
-----------	-----------	------------	------------
5. ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਕਰਜ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਕਿਵੇਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਸੰਸਥਾਗਤ ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ	(ਅ) ਗੈਰ-ਸੰਸਥਾਗਤ ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ
(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
6. ਪੇਂਡੂ ਸਾਖ ਦੇ ਗੈਰ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਮਹਾਜਨ	(ਅ) ਸਾਹੂਕਾਰ	(ੲ) ਆੜਤੀਏ	(ੳ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
-----------	-------------	-----------	-----------------

7. ਪੇਂਡੂ ਸਾਖ ਦੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
 (ੳ) ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕ (ਅ) ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਮਿਤੀਆਂ
 (ੲ) ਖੇਤਰੀ ਗ੍ਰਾਮੀਨ ਬੈਂਕ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
8. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਕ੍ਰੇਡਿਟ ਕਾਰਡ ਯੋਜਨਾ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ?
 (ੳ) 1998-99 (ਅ) 1999-2000 (ੲ) 2000-01 (ਸ) 2001-02
9. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕਰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ?
 (ੳ) 1965 (ਅ) 1969 (ੲ) 1980 (ਸ) 1991
10. ਪੇਂਡੂ ਸਾਖ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਉਪਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
 (ੳ) ਧਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਉਣਾ (ਅ) ਗਰੀਬਾਂ ਵੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ
 (ੲ) ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
11. ਪੇਂਡੂ ਸਾਖ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਉਪਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
 (ੳ) ਸਹੀ ਵਿਆਜ ਦਰ ਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਉਣਾ (ਅ) ਸਹੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਉਣਾ
 (ੲ) ਸਹੀ ਸਮੇਂ ਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਉਣਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
12. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸਨੂੰ ਖੇਤੀ ਸਾਖ ਸਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
 (ੳ) ਘੱਟ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਉੱਪਲਬਧ ਹੋਣਾ (ਅ) ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਵਸੂਲੀ ਨਾ ਹੋਣਾ
 (ੲ) ਕਰਜ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਕਰਜ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋਣਾ
 (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
13. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੇਤੀ ਸਾਖ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
 (ੳ) ਖੇਤਰੀ ਗ੍ਰਾਮੀਨ ਬੈਂਕ (ਅ) ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਮਿਤੀਆਂ (ੲ) ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
14. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਕਰਜ਼ੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਬੋਝ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ?
 (ੳ) ਉਤਪਾਦਕ ਕਰਜ਼ੇ (ਅ) ਗੈਰ-ਉਤਪਾਦਕ ਕਰਜ਼ੇ (ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
15. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਪੇਂਡੂ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਹੈ?
 (ੳ) ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਗਰੀਬੀ (ਅ) ਪੁਰਾਣੇ ਕਰਜ਼ੇ (ੲ) ਖੇਤਾਂ ਦਾ ਛੋਟਾ ਅਕਾਰ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
16. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਪੇਂਡੂ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ?
 (ੳ) ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ (ਅ) ਹਰਿਤ ਕ੍ਰਾਂਤੀ
 (ੲ) ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਕਰੀ ਨਾ ਹੋਣਾ (ਸ) ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਫਿਜ਼ੂਲ ਖਰਚੀ
17. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਪੇਂਡੂ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਇਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?
 (ੳ) ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਨ ਹੋਣਾ (ਅ) ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਕਰੀ ਨਾ ਹੋਣਾ
 (ੲ) ਖੇਤੀ ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਣਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
18. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਪੇਂਡੂ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਇਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?
 (ੳ) ਭੂਮੀ ਦਾ ਗੈਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ (ਅ) ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਧਰ ਨੀਵਾਂ ਹੋਣਾ
 (ੲ) ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਨਿਰਵਾਹ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆਉਣਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
19. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਪੇਂਡੂ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਉਪਾਅ ਹੈ?
 (ੳ) ਪੁਰਾਣੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ (ਅ) ਗੈਰ-ਸੰਸਥਾਗਤ ਸਾਧਨਾਂ ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ
 (ੲ) ਸੰਸਥਾਗਤ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

20. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਪੇਂਡੂ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਹੈ?

(ੳ) ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ

(ਅ) ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ

(ੲ) ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਧਾਉਣਾ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਕਸਿਤ ਖੇਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
2. ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਲਪਕਾਲੀਨ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
3. ਸਾਹੂਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮਹਾਜਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
4. ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਤੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਖ ਦੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸਾਧਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
5. ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 1955 ਵਿੱਚ ਹੋਈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
6. ਨਾਬਾਰਡ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 1982 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
7. ਪੇਂਡੂ ਸਾਖ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਗੈਰ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸਾਧਨਾਂ ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
8. ਖੇਤੀ ਸਾਖ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਲਪਕਾਲ ਲਈ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
9. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਸਾਖ ਮਹਿੰਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
10. ਹਰਿਤ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੋਂ ਬਾਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਗਈ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
11. ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੇਂਡੂ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
12. ਪੇਂਡੂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਵੱਧ ਸਿਕਾਰ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਭੂਮੀਹੀਨ ਕਿਸਾਨ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
13. ਮਾਨਸੂਨ ਦੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਪੇਂਡੂ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
14. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਵਿਆਜ ਦਰ ਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
15. ਖੇਤੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ..... ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇਸ਼ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਖੇਤੀ/ਉਦਯੋਗ)
2. ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ..... ਹੈ। (ਅਮੀਰ/ਗਰੀਬ)
3. ਸਾਹੂਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ..... ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। (ਉਤਪਾਦਕ/ਗੈਰ-ਉਤਪਾਦਕ)
4. ਸਾਖ ਦੇ ਗੈਰ-ਸੰਸਥਾਗਤ ਸਾਧਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ..... ਵਿਆਜ ਦਰ ਵਸੂਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਘੱਟ/ਵੱਧ)
5. ਸਥਾਨਕ ਖੇਤੀ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ..... ਵਿੱਚ ਹੋਈ। (1996/2006)
6. ਪੇਂਡੂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਪਭੋਗ ਲਈ ਕਰਜ਼ੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਏ ..... ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। (ਜਾਣੇ/ਨਹੀਂ ਜਾਣੇ)
7. ਪੇਂਡੂ ਸਾਖ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ..... ਕਰਜ਼ੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। (ਉਤਪਾਦਕੀ/ਗੈਰ-ਉਤਪਾਦਕੀ)
8. ਪੇਂਡੂ ਸਾਖ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ..... ਕਰਜ਼ੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। (ਸਸਤੇ/ਮਹਿੰਗੇ)
9. ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਖੇਤੀ ਸਾਖ ਦੀ ..... ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। (ਉਤਪਾਦਕੀ/ਗੈਰ-ਉਤਪਾਦਕੀ)
10. ਗੈਰ-ਉਤਪਾਦਕ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਕਰਨਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਸਭੰਵ ..... ਹੈ। (ਹੁੰਦਾ/ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ)
11. ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ..... ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ..... ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਮਰ, ਜਨਮ ਲੈਂਦਾ)
12. ਪੇਂਡੂ ਕਰਜ਼ਦਾਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ..... ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। (ਨਵੀਂ/ਪੁਰਾਣੀ)
13. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਫਸਲ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ..... ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
14. ਭਾਰਤ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੇ ਧਨ ਦੀ ..... ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
15. ਖੇਤੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਉਪਜ ਦੀ ..... ਵਿਕਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਮਾੜੀ)

16. ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਉਧਾਰ .....ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਸੰਸਥਾਗਤ/ਗੈਰ-ਸੰਸਥਾਗਤ)

ਪਾਠ- 9

ਮਾਨਵ ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ

ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਕੁਸ਼ਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਕੁਦਰਤੀ ਪੂੰਜੀ (ਅ) ਮਾਨਵ ਪੂੰਜੀ (ੲ) ਵਿੱਤੀ ਪੂੰਜੀ (ਸ) ਭੌਤਿਕ ਪੂੰਜੀ
- ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਮਾਨਵ ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਇੱਕ ਤੱਤ ਹੈ?

(ੳ) ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਖਰਚ (ਅ) ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ (ੲ) ਸਿਹਤ ਤੇ ਖਰਚ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
- ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਇੱਕ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ?

(ੳ) ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਕਿੱਤਾ ਮੁੱਖੀ ਨਾ ਹੋਣਾ (ਅ) ਸਿਹਤ ਦਾ ਮਾੜਾ ਪੱਧਰ (ੲ) ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਕਮੀ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
- ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਸਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? (1)

(ੳ) ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ (ਅ) ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ (ੲ) ਸਮੱਝਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
- ਸਿੱਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਸੰਭਵ ਹੈ?

(ੳ) ਭੌਤਿਕ ਪੂੰਜੀ (ਅ) ਮਨੁੱਖੀ ਪੂੰਜੀ (ੲ) ਕੁਦਰਤੀ ਪੂੰਜੀ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
- 1950-51 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਦਾਲੇ ਸਨ?

(ੳ) 5 (ਅ) 12 (ੲ) 18 (ਸ) 27
- ਮਿਡਲ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) 5 ਵੀਂ ਜਮਾਤ (ਅ) 8ਵੀਂ ਜਮਾਤ (ੲ) 10ਵੀਂ ਜਮਾਤ (ਸ) 12ਵੀਂ ਜਮਾਤ
- ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ?

(ੳ) ਅਨਪੜ੍ਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ (ਅ) ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਨਾ ਹੋਣਾ
(ੲ) ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਕਿੱਤਾ ਮੁੱਖੀ ਨਾ ਹੋਣਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
- ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ?

(ੳ) ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ (ਅ) ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮਹਿੰਗਾ ਹੋਣਾ
(ੲ) ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋਣਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
- ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ (ਅ) ਸਸਤੀ ਸਿੱਖਿਆ
(ੲ) ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਸਿੱਖਿਆ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
- ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਵੱਧ ਖਰਚ (ਅ) ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਦਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ
(ੲ) ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਮਨੁੱਖੀ ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
- ਮਨੁੱਖੀ ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਮਨੁੱਖੀ ਪੂੰਜੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਾਧਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

3. ਮਨੁੱਖੀ ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਮੱਹਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
4. ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਭਾਵ ਕਿਤਾਬੀ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
5. ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
6. ਸਿੱਖਿਆ ਇਕ ਪਰੰਪਰਾਵਾਦੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
7. ਸਿੱਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
8. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਾਲ 2005 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
9. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਾਖਰਤਾ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸਨ 1988 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
10. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਪਹੁੰਚ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
11. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
12. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਵਸਾਈਕਰਨ ਤੇ ਵੱਧ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
13. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੁੰਡੇ ਅਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਮਨੁੱਖੀ ਪੂੰਜੀ ਵਿੱਚ ..... ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਾਰੇ/ਕੁਸ਼ਲ)
2. ਮਨੁੱਖੀ ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ..... ਹੁੰਦਾ/ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਵਾਧਾ/ਕਮੀ)
3. ਸਿੱਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ..... ਹੈ। (ਹੁੰਦਾ/ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ)
4. ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ..... ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਕੀਤਾ/ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ)
5. ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ..... ਨਾਗਰਿਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। (ਚੰਗੇ/ਮਾੜੇ)
6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਹੀ ਛੱਡ ਦੇ ਚਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ..... ਹੈ। (ਘੱਟ/ਵੱਧ)
7. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ..... ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। (ਸਰਕਾਰੀ/ਨਿਜੀ)
8. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਸਬੰਧੀ ਲਾਗਤਾਂ ਵਿੱਚ ..... ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (ਕਮੀ/ਵਾਧਾ)

ਪਾਠ- 10

ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ-ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨ

ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?

(ੳ) ਵਿਅਕਤੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇ	(ਅ) ਵਰਤਮਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ
(ੲ) ਕੰਮ ਨਾ ਮਿਲੇ	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
2. ਕਿਰਤ ਬਲ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

(ੳ) ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
(ਅ) ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
(ੲ) ਇਕ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ
(ਸ) ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦੇ ਘੱਟੇ
3. ਪੇਂਡੂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ	(ਅ) ਮੌਸਮੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ
-------------------------	----------------------

- (ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
4. ਸ਼ਹਿਰੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- (ੳ) ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ (ਅ) ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ
- (ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
5. ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ 3 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ 5 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਕਿੰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ?
- (ੳ) 3 (ਅ) 5 (ੲ) 2 (ਸ) 8
6. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਹੈ?
- (ੳ) ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ (ਅ) ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਕਿੱਤਾ ਮੁੱਖੀ ਨਾ ਹੋਣਾ
- (ੲ) ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਦਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
7. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਹੈ?
- (ੳ) ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨਵੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਨਾ ਹੋਣਾ (ਅ) ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਨਾ ਹੋਣਾ
- (ੲ) ਜਾਤ-ਪਾਤ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
8. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸੁਝਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- (ੳ) ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ
- (ਅ) ਕਿੱਤਾ ਮੁੱਖੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਉਣਾ
- (ੲ) ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਵਾਉਣਾ
- (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
9. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸੁਝਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- (ੳ) ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨਾ (ਅ) ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ
- (ੲ) ਖੇਤੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
10. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਕਿਹੜਾ ਇਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?
- (ੳ) ਮਨੁੱਖੀ ਸਾਧਨਾਂ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਹੋਣਾ (ਅ) ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਨ ਹੋਣਾ
- (ੲ) ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
11. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਕਿਹੜਾ ਇਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?
- (ੳ) ਸਮਾਜ ਦਾ ਅਸੀਰ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ (ਅ) ਦਿਮਾਗੀ ਨਿਕਾਸ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ
- (ੲ) ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
12. ਸਵਰਨਜੰਯਤੀ ਗ੍ਰਾਮ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਯੋਜਨਾ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ?
- (ੳ) 1997 (ਅ) 1999 (ੲ) 2000 (ਸ) 2001
13. ਸੰਪੂਰਨ ਗ੍ਰਾਮ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਯੋਜਨਾ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ?
- (ੳ) 1997 (ਅ) 1999 (ੲ) 2000 (ਸ) 2001
14. ਸਵਰਨਜੰਯਤੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਯੋਜਨਾ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ?
- (ੳ) 1997 (ਅ) 1999 (ੲ) 2000 (ਸ) 2001
15. ਮਨਚੇਗਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
- (ੳ) 2003 (ਅ) 2004 (ੲ) 2005 (ਸ) 2006

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਅਲਪਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਭਾਵ ਕੰਮ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
2. ਇੱਛਕ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
3. ਚੱਕਰੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬਦਲਾਵ ਕਰਕੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
4. ਸੰਘਰਸ਼ਾਤਮਕ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
5. ਉਦਯੋਗਿਕ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵੱਲ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
6. ਘੱਟ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
7. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰਿਤਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਕੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
8. ਮਨਰੋਗਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਉਪਾਅ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
9. ਸਵਰਨਜੰਯਤੀ ਗ੍ਰਾਮ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
10. ਸਵਰਨਜੰਯਤੀ ਗ੍ਰਾਮ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਲਈ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ..... ਦਿਨ ਦਾ ਕੰਮ ਮਿਲਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। (273/365)
2. ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਲਈ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ..... ਘੰਟੇ ਦਾ ਕੰਮ ਮਿਲਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। (8/12)
3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਦਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ..... ਹੈ। (ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ/ਕਮੀ ਹੋਈ)
4. ਅਲਪ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਭਾਵ ਕੰਮ ਦਾ ..... ਮਿਲਣਾ ਹੈ। (ਘੱਟ, ਨਾ) (1)
5. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਥਿਰ ਹੋ ਕੇ ਕੰਮ.....ਹਨ। (ਕਰਦੇ/ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ)
6. ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ..... ਹੈ। (ਵੱਧ/ਘੱਟ)
7. ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ..... ਪ੍ਰਧਾਨ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (ਕਿਰਤ/ਪੂੰਜੀ)
8. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁਫਸਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ..... ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਚੱਕਰੀ/ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ)
9. ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਬੋਝ ..... ਹੈ। (ਵੱਧਦਾ/ਘੱਟਦਾ)
10. ਮਨਰੋਗਾ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ..... ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (100/150)

ਪਾਠ- 11

ਅਧਾਰਿਕ ਸਰੰਚਨਾ

ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਢਾਂਚਾ ਕਿੰਨੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
(ੳ) 2 (ਅ) 3 (ੲ) 4 (ਸ) 5
2. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਇਕ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਹੈ?
(ੳ) ਆਰਥਿਕ ਢਾਂਚਾ (ਅ) ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚਾ (ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
3. ਆਰਥਿਕ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਬਿਜਲੀ (ਅ) ਯਾਤਾਯਾਤ ਦੇ ਸਾਧਨ (ੲ) ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
4. ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਸਿੱਖਿਆ (ਅ) ਸਿਹਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ (ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

5. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਉਰਜਾ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨਹੀਂ ਹੈ?
(ੳ) ਇੰਪਨ ਦੀ ਲਕੜੀ (ਅ) ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ (ੲ) ਕੋਇਲਾ (ਸ) ਬਿਜਲੀ
6. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਉਰਜਾ ਦਾ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ?
(ੳ) ਹਵਾ ਉਰਜਾ (ਅ) ਸੌਰ ਉਰਜਾ (ੲ) ਬਾਯੋਮਾਸ (ਸ) ਕੋਇਲਾ
7. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸਨੂੰ ਸਿਹਤ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਸ਼ਰੀਰਕ ਸਿਹਤ (ਅ) ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ (ੲ) ਸਮਾਜਿਕ ਸਿਹਤ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
8. 2016 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਰ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?
(ੳ) 2.8 ਪ੍ਰਤੀ ਹਜ਼ਾਰ (ਅ) 3.9 ਪ੍ਰਤੀ ਹਜ਼ਾਰ (ੲ) 6.4 ਪ੍ਰਤੀ ਹਜ਼ਾਰ (ਸ) 9.7 ਪ੍ਰਤੀ ਹਜ਼ਾਰ
9. 2016 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਸ਼ੂ ਮੌਤ ਦਰ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?
(ੳ) 23 ਪ੍ਰਤੀ ਹਜ਼ਾਰ (ਅ) 34 ਪ੍ਰਤੀ ਹਜ਼ਾਰ (ੲ) 42 ਪ੍ਰਤੀ ਹਜ਼ਾਰ (ਸ) 58 ਪ੍ਰਤੀ ਹਜ਼ਾਰ
10. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਿਹਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਤੋਂ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ?
(ੳ) 1% (ਅ) 1.2% (ੲ) 1.4% (ਸ) 1.8%
11. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਉਪਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਸਿਹਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ (ਅ) ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਸਿਹਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ
(ੲ) ਆਧੁਨਿਕ ਸਿਹਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
12. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਉਪਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਵਧੀਆ ਅਧਾਰਭੂਤ ਢਾਂਚਾ (ਅ) ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ
(ੲ) ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਸਮਾਜਿਕ ਅਧਾਰਭੂਤ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
2. ਸਮਾਜਿਕ ਅਧਾਰਭੂਤ ਢਾਂਚੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
3. ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਿਰਫ ਸ਼ਰੀਰਕ ਵਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
4. ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
5. 2019 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਾਲ ਮੌਤ ਦਰ 39.4 ਪ੍ਰਤੀ ਹਜ਼ਾਰ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਕੁੱਝ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਾਤ ਮੌਤ ਦਰ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
7. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਧਾਰਭੂਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
8. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਫ ਸਫਾਈ ਦਾ ਪੱਧਰ ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
9. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਸਿਹਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਬਹੁਤ ਜਾਗਰੂਕ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
10. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਧੁਨਿਕ ਸਿਹਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਉਪਲੱਭਦ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਸਮਾਜਿਕ ਅਧਾਰਭੂਤ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕਰਕੇ .....ਪ੍ਰਜੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਕੁਦਰਤੀ/ਮਨੁੱਖੀ)
2. ਸਮਾਜਿਕ ਅਧਾਰਭੂਤ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕਰਕੇ ਜਨਸੰਖਿਆ ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ..... ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਕੀਤਾ/ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ)
3. ਇਕ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਸਿਰਫ ..... ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਿਹਤਮੰਦ/ਕਮਜ਼ੋਰ)
4. ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਸਦਕਾ ਸਿਹਤ ਸਬੰਧੀ ਕਾਰਜਾਂ ਤੇ ਖਰਚਾ ..... ਹੈ। (ਘੱਟਦਾ/ਵੱਧਦਾ)
5. ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁੱਝ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਰਾਮਤੀਆਂ ਤੇ ਕਾਬੂ ..... ਹੈ। (ਪਾਇਆ/ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ)

6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੀ ..... ਹੈ। (ਕਮੀ/ਬਹੁਤਾਤ)
7. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਸਿਹਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ..... ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। (ਸ਼ਹਿਰੀ/ਪੇਂਡੂ)
8. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਨਿਜੀਕਰਣ ..... ਰਿਹਾ ਹੈ। (ਵੱਧ/ਘੱਟ)
9. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ..... ਹੈ। (ਵਧੀਆ/ਮਾੜਾ)
10. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਸਿਹਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ..... ਹੈ। (ਚੰਗੀ/ਮਾੜੀ)
11. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ..... ਹਨ। (ਸਸਤੀਆਂ/ਮਿਹਿਰੀਆਂ)

ਪਾਠ- 12
ਧਾਰਨੀ ਵਿਕਾਸ

ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਆਰਥਿਕ ਉਨੱਤੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

(ੳ) ਅਲਪਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ	(ਅ) ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ
(ੲ) ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
2. ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

(ੳ) ਅਲਪਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ	(ਅ) ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ
(ੲ) ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
3. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਧਾਰਨੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ?

(ੳ) ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਹੋਣਾ	(ਅ) ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ
(ੲ) ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ	(ਸ) ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਨ ਕਰਨਾ
4. ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਵਿਕਸਿਤ	(ਅ) ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ	(ੲ) ਅਲਪਵਿਕਸਿਤ	(ਸ) ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਵਿਕਸਿਤ
------------	---------------	---------------	---------------------
5. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਰਤਮਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ?

(ੳ) ਸਹੀ	(ਅ) ਗਲਤ	(ੲ) ਬਹੁਤ ਸਹੀ	(ਸ) ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ
---------	---------	--------------	---------------------------
6. ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ?

(ੳ) ਆਰਥਿਕ ਉਨੱਤੀ	(ਅ) ਆਰਥਿਕ ਵਾਧਾ	(ੲ) ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ	(ਸ) ਧਾਰਨੀ ਵਿਕਾਸ
-----------------	----------------	-----------------	-----------------
7. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਕੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ?

(ੳ) ਘੱਟ	(ਅ) ਵੱਧ	(ੲ) ਸਮਾਨ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ	(ਸ) ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ
---------	---------	---------------------	---------------------
8. ਧਾਰਨੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਭਾਵ ਇਸ ਲਈ ਲੋੜੀਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਹੈ।

(ੳ) ਸਹੀ	(ਅ) ਗਲਤ	(ੲ) ਸ਼ਾਇਦ	(ਸ) ਕਦੇ ਕਦੇ
---------	---------	-----------	-------------
9. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਧਾਰਨੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਹੈ?

(ੳ) ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ	(ਅ) ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ
(ੲ) ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਕਮੀ	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
10. ਆਰਥਿਕ ਉਨੱਤੀ ਤੋਂ ਭਾਵ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ..... ਵਾਧੇ ਤੋਂ ਹੈ।

(ੳ) ਅਲਪਕਾਲੀਨ ਵਾਧਾ	(ਅ) ਦੀਰਘਕਾਲੀਨ ਵਾਧਾ
-------------------	--------------------

(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

11. ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਿਹੜੇ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਆਰਥਿਕ

(ਅ) ਸਮਾਜਿਕ

(ੲ) ਰਾਜਨੀਤਿਕ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

12. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਹੈ?

(ੳ) ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ

(ਅ) ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ

(ੲ) ਤੇਜ਼ ਦਰ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

13. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਹੈ?

(ੳ) ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦੀ ਕਮੀ

(ਅ) ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ

(ੲ) ਵੱਧ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਦੌੜ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

14. ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਉਪਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਾਧੇ ਤੇ ਰੋਕ

(ਅ) ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਲਿਆਉਣਾ

(ੲ) ਧਾਰਨੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

15. ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਉਪਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ

(ਅ) ਨਵੇਂ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ

(ੲ) ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨਾ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

16. ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

(ੳ) ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ

(ਅ) ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ

(ੲ) ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦਾ ਸਮਾਨ ਰਹਿਣਾ

(ਸ) ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਮੀ ਹੋਣਾ

17. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬਿੰਦੂ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਵਨਾਂ ਦੇ ਮੱਹਤਵ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਇਹ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਸੁੱਧ ਕਰਦੇ ਹਨ

(ਅ) ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਦੇ ਹਨ

(ੲ) ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭੂਮੀ ਕਟਾਅ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

18. ਵੱਧ ਵਨ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਉਪਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ?

(ੳ) ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵੱਧ ਵਨ ਲਗਾਉਣਾ

(ਅ) ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਜਾਗਰੂਕਤਾ

(ੲ) ਸਰਵਜਨਕ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਵਨ ਲਗਾਉਣਾ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

19. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਗਿਰਾਵਟ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਹੈ?

(ੳ) ਜਨਸੰਖਿਆ ਦਾ ਵਿਸਫੋਟ

(ਅ) ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ

(ੲ) ਵੱਧਦਾ ਹੋਇਆ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

20. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਗਿਰਾਵਟ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਹੈ?

(ੳ) ਰਸਾਇਣਿਕ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

(ਅ) ਤੇਜ਼ ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ

(ੲ) ਯਾਤਾਯਾਤ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

21. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਰੰਖਣ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਉਪਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਸਾਮਾਜਿਕ ਜਾਗ੍ਰੂਤੀ

(ਅ) ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਾਧੇ ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ

(ੲ) ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਰੰਖਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

22. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਰੰਖਣ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਉਪਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਵਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ

(ਅ) ਉਦਯੋਗਿਕ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਆਰਥਿਕ ਉਨੱਤੀ ਤੋਂ ਭਾਵ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਰਵਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
2. ਧਾਰਨੀ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਭਾਵ ਇਕ ਦੀਰਘਕਾਲੀਨ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
3. ਧਾਰਨੀ ਵਿਕਾਸ ਇਕ ਅਲਪਕਾਲੀਨ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
4. ਧਾਰਨੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
5. ਧਾਰਨੀ ਵਿਕਾਸ ਦੁਆਰਾ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
6. ਧਾਰਨੀ ਵਿਕਾਸ ਦੁਆਰਾ ਆਰਥਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
7. ਧਾਰਨੀ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
8. ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੇ ਵਾਧੇ ਤੋਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਕੇ ਧਾਰਨੀ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
9. ਧਾਰਨੀ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਇਕ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
10. ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਲਪਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
11. ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
12. ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨਾਲ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਦੁਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
13. ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਕੁਦਰਤੀ ਤੱਤ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
14. ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਮਨੁੱਖੀ ਤੱਤਾਂ ਕਰਕੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
15. ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦਾ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
16. ਘਰੇਲੂ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਾਲ ਵੀ ਸ਼ੋਰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
17. ਘਰੇਲੂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
18. ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਲਈ ਪੇਂਡੂ ਲੋਕ ਵੱਧ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
19. ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਲਈ ਅਲਪਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ ਵੱਧ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
20. ਵਨਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਉਣਾ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
21. ਵਨਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
22. ਤੇਜ਼ ਉਦਯੋਗੀਕਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
23. ਯਾਤਾਯਾਤ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
24. ਸ਼ਹਿਰੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੇ ਵੱਧਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
25. ਕੂੜਾ ਕਰਕਟ ਦਾ ਸਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਕੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ ਸਰੰਖਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
26. ਆਪਣੀ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਕੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ ਸਰੰਖਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਧਾਰਨੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ .....ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਰੱਖਿਆ/ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ)
2. ਧਾਰਨੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੱਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ..... ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। (1985/1987)
3. ਧਾਰਨੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ .....ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
4. ਧਾਰਨੀ ਵਿਕਾਸ ..... ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ। (ਸਮਾਨਤਾ/ਅਸਮਾਨਤਾ)
5. ਧਾਰਨੀ ਵਿਕਾਸ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੁਣਵਤਾ ਵਿੱਚ ..... ਕਰਦਾ ਹੈ। (ਕਮੀ/ਵਾਧਾ)
6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਤਾਜ਼ਾ ਪਾਣੀ ਲਗਾਤਾਰ ..... ਰਿਹਾ ਹੈ। (ਘੱਟ/ਵੱਧ)

7. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ..... ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। (ਘੱਟ/ਵੱਧ)
8. ਧਾਰਨੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਬੇਕਾਰ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਪਭੋਗ ਨੂੰ ..... ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। (ਘਟਾਉਣ/ਵਧਾਉਣ)
9. ਧਾਰਨੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ..... ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। (ਸਖਤ/ਢਿੱਲੇ)
10. ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਾਧੂ ਵਰਤੋਂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਪਲੱਭਦਤਾ ਵਿੱਚ ..... ਹੋਵੇਗਾ/ਹੋਵੇਗੀ। (ਕਮੀ/ਵਾਧਾ)
11. ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ..... ਵਾਧਾ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਾਧੂ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਹੈ। (ਤੇਜ਼/ਘੱਟ)
12. ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ..... ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਤੇ ਚੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (ਅਗਾਹ ਵਧੂ/ਪਿਛਾਹ ਵਧੂ)
13. ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ..... ਨਾਲ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। (ਵਾਧੇ/ਕਮੀ)
14. ਵਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ..... ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਘਟਾਇਆ/ਵਧਾਇਆ)
15. ਵੱਧ ਵਨ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਸਰਵਜਨਕ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ..... ਵਰਤੋਂ ਹੋਣਾ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
16. ਵਾਤਾਵਰਨੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਨਾਲ ਵੈਸ਼ਵਿਕ ਤਾਪਮਾਨ ਵਿੱਚ ..... ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਵਾਧਾ/ਕਮੀ)
17. ਪਿਛਲੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਵਿੱਚ ਵੈਸ਼ਵਿਕ ਤਾਪਮਾਨ ਵਿੱਚ ..... ਡਿਗਰੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। (0.6,6)
18. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਹੜੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। (1985/1986)

ਆਰਥਿਕ ਸਾਂਖਿਅਕੀ

ਪਾਠ- 1 ਸਹਿਸਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ

ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਦਿਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਸਹਿਸਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਹੈ?

(ੳ) ਧਨਾਤਮਕ ਸਹਿਸਬੰਧ	(ਅ) ਰਿਣਾਤਮਕ ਸਹਿਸਬੰਧ
(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
2. ਜੇਕਰ ਦੋ ਚਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਸਹਿਸਬੰਧ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ?

(ੳ) ਧਨਾਤਮਕ ਸਹਿਸਬੰਧ	(ਅ) ਰਿਣਾਤਮਕ ਸਹਿਸਬੰਧ
(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
3. ਜੇਕਰ ਸਹਿਸਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਦਾ ਮੁੱਲ 0.67 ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਸਹਿਸਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਕਿਸਮ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਪੂਰਨ ਸਹਿਸਬੰਧ	(ਅ) ਉੱਚ ਸਹਿਸਬੰਧ
(ੲ) ਮੱਧਮ ਸਹਿਸਬੰਧ	(ਸ) ਨਿਮਨ ਸਹਿਸਬੰਧ
4. ਜੇਕਰ ਸਹਿਸਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਦਾ ਮੁੱਲ +1 ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਹਿਸਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਕਿਸਮ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਪੂਰਨ ਸਹਿਸਬੰਧ	(ਅ) ਉੱਚ ਸਹਿਸਬੰਧ
(ੲ) ਮੱਧਮ ਸਹਿਸਬੰਧ	(ਸ) ਨਿਮਨ ਸਹਿਸਬੰਧ
5. ਜੇਕਰ ਦੋ ਚਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਹਿਸਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਦਾ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਸਹਿਸਬੰਧ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ?

(ੳ) ਸਧਾਰਨ ਸਹਿਸਬੰਧ	(ਅ) ਅੰਸ਼ਿਕ ਸਹਿਸਬੰਧ	(ੲ) ਬਹੁਗੁਣੀ ਸਹਿਸਬੰਧ	(ਸ) ਤਿਹਰਾ ਸਹਿਸਬੰਧ
-------------------	--------------------	---------------------	-------------------
6. ਜੇਕਰ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੜੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣ, ਪਰ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਤੇ ਦੋ ਚਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਹਿਸਬੰਧ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਸਹਿਸਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ?

(ੳ) ਸਧਾਰਨ ਸਹਿਸਬੰਧ	(ਅ) ਅੰਸ਼ਿਕ ਸਹਿਸਬੰਧ	(ੲ) ਬਹੁਗੁਣੀ ਸਹਿਸਬੰਧ	(ਸ) ਤਿਹਰਾ ਸਹਿਸਬੰਧ
-------------------	--------------------	---------------------	-------------------

7. ਜੇਕਰ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੜੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਤੇ ਸਾਰੇ ਚਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕਠਾ ਹੀ ਸਹਿਸਬੰਧ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਸਹਿਸਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ?

(ੳ) ਸਧਾਰਨ ਸਹਿਸਬੰਧ (ਅ) ਅੰਸ਼ਿਕ ਸਹਿਸਬੰਧ (ੲ) ਬਹੁਗੁਣੀ ਸਹਿਸਬੰਧ (ਸ) ਤਿਹਰਾ ਸਹਿਸਬੰਧ

8. ਸਪੀਅਰਮੈਨ ਦਾ ਸਹਿਸਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਕਿਹੜੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਮਾਤਰਾਤਮਕ (ਅ) ਗੁਣਾਤਮਕ (ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

9. ਕਾਰਲ ਪੀਅਰਸਨ ਦਾ ਸਹਿਸਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਕਿਹੜੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਗੁਣਾਤਮਕ (ਅ) ਮਾਤਰਾਤਮਕ (ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਦਿਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸਹਿਸਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਦੋ ਤਰਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

2. ਚਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸਹਿਸਬੰਧ 3 ਤਰਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

3. ਜੇਕਰ ਸਹਿਸਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਦਾ ਮੁੱਲ 0.80 ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਉੱਚ ਧਨਾਤਮਕ ਸਹਿਸਬੰਧ ਸਹਿਸਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

4. ਜੇਕਰ ਸਹਿਸਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਦਾ ਮੁੱਲ +1 ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਪੂਰਨ ਧਨਾਤਮਕ ਸਹਿਸਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

5. ਜੇਕਰ ਸਹਿਸਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਦਾ ਮੁੱਲ -1 ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਪੂਰਨ ਰਿਣਾਤਮਕ ਸਹਿਸਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

6. ਕਾਰਲ ਪੀਅਰਸਨ ਦਾ ਸਹਿਸਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਗੁਣਾਤਮਕ ਅੰਕੜਿਆਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਬਿਖਰੇ ਬਿੰਦੂ ਵਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਸਬੰਧ ਦਾ ਪੱਕਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ..... ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਜਾ/ਨਹੀਂ ਜਾ)

2. ਜੇਕਰ ਬਿਖਰੇ ਬਿੰਦੂ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਬਿੰਦੂ ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਇਹ ..... ਸਹਿਸਬੰਧ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। (ਧਨਾਤਮਕ/ਰਿਣਾਤਮਕ)

3. ਪੂਰਨ ਧਨਾਤਮਕ ਸਹਿਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਹਿਸਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਦਾ ਮੁੱਲ ..... ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (+1/-1)

4. ਉੱਚ ਸਹਿਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਹਿਸਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਦਾ ਮੁੱਲ ..... ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (0.78/0.58)

5. ਦੋ ਚਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਸਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਦਾ ਪਤਾ ..... ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਧਾਰਨ/ਬਹੁਗੁਣੀ)

6. ਸਪੀਅਰਮੈਨ ਦੇ ਸਹਿਸਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਨੂੰ ..... ਅਧਾਰਿਤ ਸਹਿਸਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਦਰਜਾ/ਗੁਣਾ)

7. ਕਾਰਲ ਪੀਅਰਸਨ ਦੇ ਸਹਿਸਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ..... ਲੜੀਆਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਰੇਖੀ/ਅਰੇਖੀ)

ਪਾਠ- 2

ਸੂਚਕ ਅੰਕ

ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਅਧਾਰ ਸਾਲ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) 0 (ਅ) 1 (ੲ) 2 (ਸ) 10

2. ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਅਧਾਰ ਸਾਲ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) 10 (ਅ) 100 (ੲ) 1000 (ਸ) 10000

3. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਹੈ?

(ੳ) ਸਰਲ ਸਮੂਹੀਕਰਨ ਵਿਧੀ (ਅ) ਲਾਸਪੀਅਰ ਵਿਧੀ (ੲ) ਪਾਸਚੇ ਵਿਧੀ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

4. ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਨ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਵਿਧੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

(ੳ) ਲਾਸਪੀਅਰ (ਅ) ਪਾਸਚੇ (ੲ) ਫਿਸ਼ਰ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

5. ਲਾਸਪੀਅਰ ਅਤੇ ਪਾਸਚੇ ਦੀ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਦੀ ਵਿਧੀ ਕਿਸ ਔਸਤ ਦੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ?

(ੳ) ਸਧਾਰਨ ਔਸਤ (ਅ) ਭਾਰਿਤ ਔਸਤ (ੲ) ਜਿਆਮਿਤੀ ਔਸਤ (ਸ) ਹਾਰਮੋਨਿਕ ਔਸਤ

6. ਫਿਸ਼ਰ ਦੀ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਦੀ ਵਿਧੀ ਕਿਸ ਔਸਤ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ?

(ੳ) ਅੰਕਗਣਿਤੀ ਔਸਤ (ਅ) ਜਿਆਮਿਤੀ ਔਸਤ (ਸ) ਹਾਰਮੋਨਿਕ ਔਸਤ (ਸ) ਭਾਰਿਤ ਔਸਤ

7. ਜੇਕਰ ਅਧਾਰ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੇ ਕੀਮਤ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਦਾ ਮੁੱਲ 165 ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਅਧਾਰ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ..... ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

(ੳ) 165 (ਅ) 65 (ੲ) 35 (ਸ) -165

8. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਕ ਵਿਧੀ ਹੈ?

(ੳ) ਸਰਲ ਸਮੂਹੀਕਰਨ ਵਿਧੀ (ਅ) ਲਾਸਪੀਅਰ ਵਿਧੀ (ੲ) ਪਾਸਚੇ ਵਿਧੀ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

9. ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਅਧਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਚੋਣ (ਅ) ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਚੋਣ (ੲ) ਭਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਦੀ ਚੋਣ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਦਾ ਮਾਪ ਗੁਣਾਂਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
2. ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਦਾ ਮਾਪ ਸਿਰਫ ਪਾਸਚੇ ਦੀ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
3. ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਅਧਾਰ ਸਾਲ ਨੂੰ 0 ਦੁਆਰਾ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
4. ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਨੂੰ 1 ਨਾਲ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
5. ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
6. ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਸਾਲ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
7. ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਸਾਲ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਅਧਾਰ ਸਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
8. ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
9. ਵਧੇਰੇ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਥੋਕ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)
10. ਇੱਕ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਾਰੇ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਦਾ ਮਾਪ ..... ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ/ਗੁਣਾਂਕ)
2. ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬਦਲਾਵ ਦਾ ..... ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। (ਔਸਤ/ਪੱਕਾ)
3. ਕੀਮਤ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਦੁਆਰਾ ..... ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਕੀਮਤਾਂ/ਮਾਤਰਾ)
4. ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ..... ਹੁੰਦੇ ਹਨ। (ਸਮਾਨ/ਵੱਖ-ਵੱਖ)
5. ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ..... ਵਿਧੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੈ। (ਪਾਸਚੇ/ਫਿਸ਼ਰ)
6. ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ..... ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਵਧੇਰੇ ਚੰਗੇ ਹਨ। (ਸਧਾਰਨ/ਭਾਰਿਤ)
7. ਫਿਸ਼ਰ ਦੀ ਵਿਧੀ, ਪਾਸਚੇ ਅਤੇ ਲਾਸਪੀਅਰ ਦੀ ਵਿਧੀ ਦੀ ..... ਹੈ। (ਗੁਣਾ/ਭਾਗ)
8. ਉਪਭੋਗਤਾ ਮੁੱਲ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ..... ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ। (ਥੋਕ/ਪਰਚੁਨ)
9. .... ਕੀਮਤ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। (ਥੋਕ/ਪਰਚੁਨ)
10. ਉਦਯੋਗਿਕ ਉਤਪਾਦਨ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ..... ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਖੇਤੀ/ਉਦਯੋਗਿਕ)
11. ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਅਧਾਰ ਸਾਲ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣਾ ..... ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਹੋਣਾ/ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ)